

accent

DAGS FÖR
KONGRESS!

MOTIONERNA
RESULTATEN
FÖRSLAGEN

rytmen i blodet

Stockholms första nyktra klubb har slagit upp portarna. Här är det musiken som står för berusningen.

58%

Så mycket har kongress-
avgiften sjunkit på 20 år

LÅDVINERNA – EN KVINNOFÄLLA?

Kvinnors alkoholberoende
har ökat med 50 procent
sedan lådvinet lanserades

NYA REGLER PÅ SJÖN

Hårdare promillegräns
och större möjligheter
till kontroll ger resultat

SÄLJ VÅRA LOTTER OCH TJÄNA PENGAR ÅT DIN FÖRENING!

**MILJON
LOTTERIET**

LÅT DRÖMMEN BLI SANN

www.miljonlotteriet.se/forening

14

Glädjerus med Swing. På danspalatset Chicago är det full fart en onsdagskväll. Hit går folk för att dansa, inte för att dricka alkohol.

24

Avslutning på Tollare. Snart är första läsåret på allmän linje avklarat och sommarlovet väntar för Per och Sara.

30

Sjöpolisén. Förra sommaren skärptes lagen för alkohol till sjöss. Antalet fritidsbåtar som är ute och kör på kvällarna minskade markant.

28

Nykter klubb. Livemusik och en lång lista med alkoholfria drinkar lockade drygt hundra personer till Klubb Sobeer.

39

Wasserman. Mariann och Börje Wasserman delar en passion för resande. Accent fångade dem med väskorna i högsta hugg.

Lådvín: Den nya kvinnofällan | 18

Som 46-åring kapitulerade journalisten Karin Christoffersson inför alkoholberoendet. Lådvínet fick henne att gå över gränsen, och hon är säker på att hon inte är ensam om den erfarenheten. Nu berättar hon med egna ord om sin resa i Accent.

Allt om kongressen! | 34

Accent presenterar de hetaste motionerna, kollar upp vad en kongress egentligen kostar och räknar på hur det gick med jämställdheten.

I fokus: minskat stöd för sänkt alkoholskatt | 40

Alkoholkonsumtionen i Sverige har ökat de senaste 20 åren, i synnerhet bland dem som dricker ofta. Ändå har intresset minskat för sänkt alkoholskatt, avskaffandet av Systembolaget och alkohol i vanliga livsmedelsbutiker.

Missbruksvården lönsam | 4

LEDARE När kommunerna ska spara pengar blir det svårare för missbrukare att få vård. Men varje satsad krona ger flera tillbaka. Många kommuner är dumsnåla.

"Vi gillar inte alkoholreklam" | 47

FÖRBUNDSORDFÖRANDEN Svenska tv-kanaler går runt svensk lag genom att sända från Storbritannien. Efter IOGT-NTO:s anmälan ligger ärendet nu hos KO.

+ Kultur | 44

+ Fråga FS | 47

+ Narkokoll | 46

+ Korsord | 50

OMSLAGSBILD
Martina Holmberg

FOTO: MATHIAS LÖVSTRÖM

Chefredaktören.

Pierre Andersson

En satsad krona ger flera tillbaka. Många kommuner är dumsnåla.

Missbruksvården lönsam

När kommunerna ska spara pengar blir det svårare för missbrukare att få vård. Dyra vårdformer ersätts med billig öppenvård med tveksamma resultat som följd. Inte sällan blir det blankt nej från socialen för den som ber om behandling.

Det paradoxala är att neddragningar inom missbruksvården är direkt kontraproduktiva. I missbruksutredningen har Gerhard Larsson pekat på att vård lönar sig – även i komplicerade fall.

Varje år lägger kommuner och lands-ting 16,6 miljarder kronor på missbruksvården. Samtidigt är de sammanlagda kostnaderna för missbrukets konsekvenser 150 miljarder – en faktor på ett till nio. En satsad krona på vård ger flera kronor i besparingar. (Lägg därtill satsningar på förebyggande arbete. Forskning visar allt tydligare att också de är mycket lönsamma.)

Missbruksvården är dessutom ett fundament i svensk narkotikapolitik. Om vi vill ha en fortsatt restriktiv politik måste den kompletteras med en generös inställning till vård. Idag är det inte så. Kanske kommer vi ett steg på vägen med Gerhard Larssons förslag om vårdgaranti även för missbrukare.

▶▶▶

Vår AD Mathias går vidare till nytt spännande jobb, det här blir hans sista nummer. Trist för oss – vi kommer att sakna dig och dina skarpa formgivarögon!

Insändare.

SKRIV TILL OSS på accent@iogt.se
eller Box 12825, 112 97 Stockholm

FOTO: ISTOCKPHOTO

Gärna öl – men alkoholfritt

Jag tillhör den delen av medlemmarna som vill ha en öl till vissa maträtter.

Eftersom jag är mycket i Norge så har jag där fått vetskap om alla deras alkoholfria ölsorter; innehåller under 0,5 procent alkohol. Jag tycker att medlemmar inom IOGT-NTO rörelsen som vill ha öl ska fråga i sina affärer efter detta öl. Det finns redan nu ett litet urval. Använd denna typ av öl när ni har fest med grannen. Slå ett större slag för denna dryck och lämna lättölet.

INGE ANDERSSON

IOGT-NTO ARVIDSJÄUR

Dela med dig av Accent!

Detta nummer av Accent har skickats till samtliga medlemmar. Därför kan ditt hushåll få flera exemplar av tidningen. Ge gärna bort ett exemplar till någon som inte är medlem i IOGT-NTO eller lägg tidningen på en plats där någon annan kan läsa den.

Rättelse

■ I vår sammanställning av nykterhetsorganisationer i förra numret smög det sig in ett fel och ett par otydligheter: Föregångaren till Förbundet Mot Droger hette Sveriges Studerande Ungdoms Helnykterhetsförbund och inget annat. MHF Ungdom har liksom MHF en medlemsform med nykterhetslöfte och en annan utan. Dessutom påpekade en uppmärksam läsare att även Tempelriddareorden och Tempelbyggareorden kräver helnykterhet av sina medlemmar.

Skit i procenten!

■ Håller med om att det är dags att förenkla nykterhetslöftet i vår förening. Varför tjafsa om procenten? Det enklaste är väl att vi lovar att inte bruka alkohol eller andra berusande droger! De som är sugna på maltsmak har inga större svårigheter idag att hitta maltdrycker utan alkohol.

Lättölets framtid eller vara eller vara är inget som IOGT-NTO behöver engagera sig i. Den enda som egentligen sörjer om lättölet skulle försvinna är nog bryggerinärningen. Och förstås alla alkoholstorkonsumenter och alkoholister som på jobbet kan skylla sin öldoftande andedräkt på att dom tog en lättöl till lunchen eller mellanmålsmackan.

STEPHAN GULLBERG

HJULSTA, STOCKHOLM

Redaktionen. Det är vi som gör Accent.

accent

Accent ges ut av IOGT-NTO.

Pressläggning detta nummer: 26 maj
Nästa nummer kommer 26 augusti

Pierre Andersson

Chefredaktör och ansvarig utgivare
08-672 60 51, pierre.andersson@iogt.se

Maria Zaitzewska Rundgren

Featureredaktör, reporter
08-672 60 56, maria.zaitzewska@iogt.se

Joanna Wågström

Nyhetsreporter
08-672 60 50, joanna.wagstrom@iogt.se

Mathias Lövsström

Art director
08-672 60 53, mathias.lovsstrom@iogt.se

Bildbehandling Ola Falk **Korrekturläsning** Gunborg Mellegård **Medverkande detta nummer** Lisa Persson, Karin Christoffersson, Adam Haglund, Felicia Hedström, Martina Holmberg, Lars Soold, Sofia Sabel, Sven Rosell, Martin Lindeborg, Hanna Nolin, Carl-Magnus Höglund
Adress Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm **Telefon** 08-672 60 50 **Fax** 08-672 60 01 **E-post** accent@iogt.se **Webbplats** www.accentmagasin.se
IOGT-NTO:s förbundskansli Tel: 08-672 60 00, Besöksadress: Gammelgårdsvägen 38, Stora Essingen, Stockholm, www.iogt.se
Prenumeration (225 kr/år) och adressändring 08-672 60 38, prenumeration@iogt.se, fax: 08-672 60 01 **Annonsbokning** Display Umeå, Gunilla Johansson, 090-71 15 04, gunilla.johansson@display-umea.se **Tryck** V-TAB, Vimmerby **Obeställt material** Tidningen svarar inte för insända, obeställda texter och bilder samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material. **Lagring** Allt material i tidningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Icke anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring och publicering.
I princip publiceras inget material med sådant förbehåll. **Taltidning** Accent finns även som gratis taltidning.
TS-kontrollerad upplaga 2010 32 000 ex **ISSN** 0345-0406. Medlem i Sveriges Tidskrifter.

SVERIGES
TIDSKRIFT

TS

Den alkoholfria
festdrycken

www.myproducts.se | 0346-599 95 | info@myproducts.se

Prenumerera på IOGT-NTO:s elektroniska nyhetsbrev

IOGT-NTO-förbundet ger ut elektroniska nyhetsbrev som du kan prenumerera på. Gå in på www.iogt.se/nyhetsbrev för information och anmälan till våra nyhetsbrev om det sociala arbetet och om det förebyggande arbetet. Du kan också läsa hur du anmäler dig till nyhetsbrevet Fakta, argument och debatt, som IOGT-NTO ger ut tillsammans med bland andra RM Bandet.

FÖREBYGGANDE

SOCIALT

www.iogt.se/nyhetsbrev

Verksamhetsforum 2011

IOGT-NTOs Verksamhetsforum är tillfället där du träffar IOGT-NTO-are från hela landet under en inspirerande helg för att lära och utbyta. Programmet är fyllt av gemensamma föreläsningar kring aktuella alkohelpolitiska teman och valbara seminarier med kunskap, idéer och inspiration.

Tid: 11-13 november 2011

Plats: Tilläse folkhögskola, Solgårdsskolan

Kostnad: 1000 kr inkl resa tilläggs kostnader, enkeltvårmästing 600 kr

Anmälan: senast 21 oktober på www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05

Narkokoll – ett nytt studiematerial om narkotika som är framtaget tillsammans med RNS och NBV. Materialet består av sex kapitel och en tillhörande studieplan: Internationellt arbete mot narkotika, Den narkotikapolitiska utvecklingen i Sverige, Vad är narkomani?, Narkotika och hjärnan, Vägen till beroende samt Prevention. Ta kontakt med din närmaste NBV-avdelning för start av studiecirkel.

”

”Jag är i grunden mycket liberal. Men att använda kokain är detsamma som att stödja folkmord i Syd- och Centralamerika.”

Tidningen Resumés chefredaktör Viggo Cavling tycker att folk borde få knarka, men att just kokain är förkastligt.

Svenskar vill inte ha alkoholreklam

Åtta av tio svenskar tycker att förbudet mot alkoholreklam i tv är bra. Det visar en Sifo-undersökning som gjorts på uppdrag av IOGT-NTO.

Alkoholreklam får inte visas i tv enligt svenska lagar. Trots detta sänds en hel del alkoholreklam i en rad svenska kanaler.

Men att kanalerna sänder alkoholreklam i Sverige trots att det är förbjudet är inte populärt hos publiken. Åtta av tio svenskar tycker att det är dåligt enligt IOGT-NTO:s undersökning.

– Jag tycker att det är irriterande att alkoholreklamen ökar så mycket när 80 procent av svenskarna inte vill ha någon reklam, säger Anna Carlstedt, förbundsordförande i IOGT-NTO.

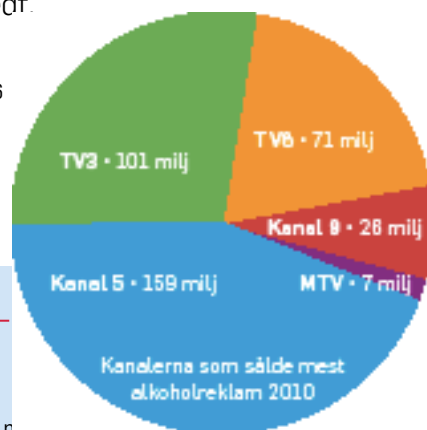
JOANNA WÅGSTRÖM

Dubbelt så mycket alkoholreklam i tv

Sedan 2008 har mängden alkoholreklam i svensk tv nästan fördubblats. Trots att det är olagligt med alkoholreklam i tv. ”De skiter i folkhälsan”, säger IOGT-NTO:s ordförande Anna Carlstedt.

REKLAM På två år har den tv-sända alkoholreklamen i Sverige ökat med 94 procent. Alkoholföretagen köpte tv-reklam för 189 miljoner kronor 2008, 2010 var

motsvarande siffra 366 miljoner. Det här visar siffror från TNS-Sifos reklammatningar. I Sverige är det

Topplistor. Mest alkoholreklam

Alkoholannonsörer (alla medier)

1. **Diageo Sweden**
67,6 miljoner
2. **Bibendum**
46,2 miljoner
3. **Pernod Ricard**
37,9 miljoner
4. **Berntson**
37,3 miljoner
5. **Philipson & Söderberg**
35,9 miljoner

Mest annonserade märken (alla medier)

1. **Smirnoff Vodka**,
Diageo sweden, 25, 3 miljoner
2. **Captain Morgan**,
Diageo sweden, 23,3 miljoner
3. **Tullamore Dew**,
Berntson, 20,2 miljoner,
4. **Somersby cider**, Carlsberg
Sverige, 15,1 miljoner
5. **Drostdy-Hof**,
Bibendum, 14,9 miljoner

olagligt att visa alkoholreklam i tv. TV 3, Kanal 5, TV 6, TV 8, Kanal 9 och MTV kringgår förbudet genom att de sänder från Storbritannien. Att tv-programmen är på svenska och riktar sig till svenskar tar varken kanalerna eller alkoholföretagen hänsyn till.

Skattereduktion för gåvor till ideell verksamhet

FOTO: ISTOCKPHOTO

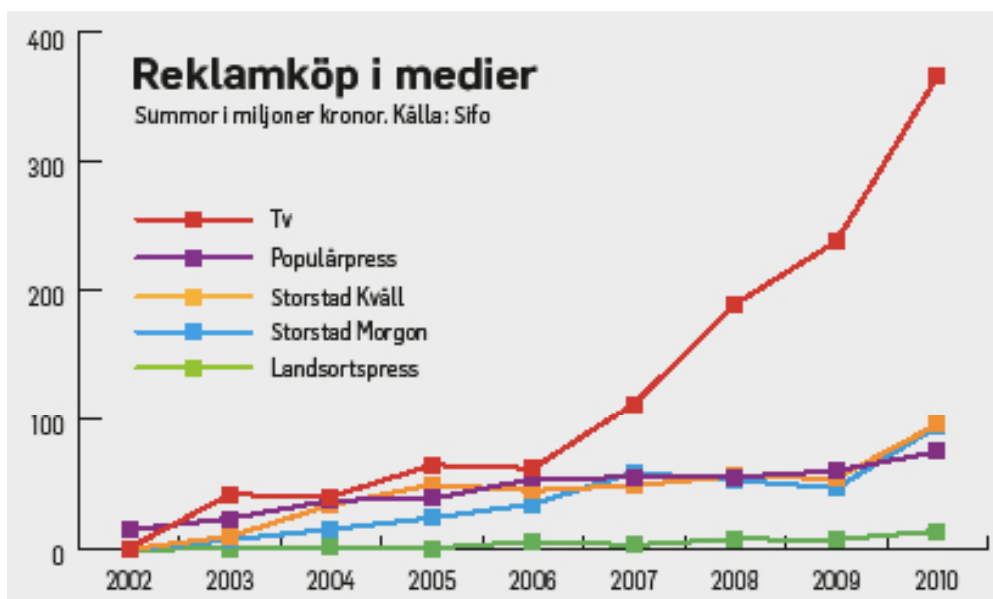
EKONOMI Nu föreslår regeringen att privatpersoner ska få en skattereduktion när de ger gåvor till ideell verksamhet. Reduktionen föreslås omfatta gåvor som uppgår till minst 200 kronor per tillfälle och sammanlagt minst 2000 kronor per beskattningsår. 1500 kronor per person och år får dras av.

De som ska kunna godkännas är allmännyttiga stiftelser, ideella föreningar och registrerade

trossamfund. Mottagarna måste på förhand ha godkänts av Skatteverket. Det berör dels de som har uttalat ändamål att bedriva hjälpverksamhet eller främja vetenskaplig forskning, dels de som inte har detta ändamål, men ändå bedriver sådan verksamhet.

Förslaget överlämnas i en remiss till lagrådet i dag. Går förslaget igenom träder de nya reglerna i kraft 1 januari 2012.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Kanal 5 visar mest alkoholreklam, trots att deras kanal uttalat satsar på ett nå en ung publik.

– Principiellt gör vi ingen skillnad mellan annonsörer. De annonsörer som vill visas hos oss får göra det så länge de följer gällande lagar och regler, säger Jerker Bluhme som är försäljningsdirektör på Kanal5.

Enligt Jerker Bluhme tar Kanal 5 sitt ansvar genom att inte ha alkoholreklam i program där personer under 18 år är överrepresenterade i publiken. De

sänder inte heller reklamspottar som bryter mot de brittiska reglerna för alkoholreklam.

Men det räcker inte enligt Anna Carlstedt som är förbundsordförande för IOGT-NTO.

– Alkoholindustrin och tv-kanalerna betar sig som att tittarna är dumma. Folk vet att massor av ungdomar tittar på tv när de sänder alkoholreklam. Det är skitsnack på ren svenska. Jag tycker att alkoholindustrin och tv-kanalerna ska säga rakt ut att de skiter i våra unga och

folkhälsan

IOGT-NTO vill pröva de svenska lagarna och har anmält 32 olika företag som varit med och producerat och sänt alkoholreklam i tv till Konsumentombudsmannen och Myndigheten för radio- och tv. Dessa har dock inte fattat beslut ännu om de ska driva ärendet vidare.

JOANNA WÄGSTRÖM

Fotnot: Alla siffror från TNS-Sifo:s reklamräkningar är beräknade på prislistorna för annonser, alltså före eventuella rabatter.

Lettland höjer spritskatten

ALKOHOL Lettland höjer spritskatten med drygt fem procent redan från den 1 juni enligt Baltic businessnews. Højningen innebär att skatten på sprit ökar från 890 lats (11 750 kr) till 940 lats (12 400 kr) per 100 liter ren alkohol.

Därmed kommer skatten närmare nivån i Estland. En månad senare kommer också tobaksskatten att höjas. Det är en del i Lettlands anpassning för att nå den europeiska miniminivån för tobaksskatt senast 2018.

DRUGNEWS

”
Det här är typ vår första riktiga fest någonsin. Men vi dricker inte, vi röker inte. Vi dricker bara vatten.”

Jedwards – Irlands representanter i Eurovision Song Contest – festar nyktert.

FOTO: UGURHAN BETIN BRKOVIC / ISTOCKPHOTO

FOTO: GUNAY MUTLU / ISTOCKPHOTO

Brittisk tv ska visa knarkprogram

NARKOTIKA I Storbritannien planerar tv-kanalen Channel 4 ett tv-program i fyra delar som går ut på att människor ska ta olika droger i direktsändning. Programmet heter "Drugs Live".

Publiken ska få följa personerna på kort och lång sikt för att se hur deras kroppar och psyke påverkas av narkotikan och om de utvecklar ett beroende. Programmet ska även visa hur deltagarna betar sig socialt när de knarkar.

Experimenten ska enligt producenterna övervakas av medicinska experter och ske i en kliniskt kontrollerad miljö. Exakt vilka droger det gäller har producenterna inte gått ut med.

Syftet är att sätta fokus på det växande narkotikaproblemet i England och bringa klarhet i vad det egentligen innebär att ta narkotika, enligt Jay Hunt som är chef på Channel 4.

JOANNA WÄGSTRÖM

FOTO: FREDRIK HJERLING

Magnus Jägerskog

HALLÅ DÄR!

Magnus Jägerskog

ny vd för IQ.

Hur känns det att bli vd för IQ?

– Jättebra. Alkoholfrågan engagerar och berör många människor. Så det känns angeläget och viktigt. Jag har tidigare arbetat på Friends mot mobbing, så jag har lång erfarenhet av förebyggande arbete. Det känns spännande att nu få vara med och påverka samhället och individer på ett positivt sätt när det gäller attityden till alkohol.

Vilka är dina största utmaningar?

– IQ startade 2005 och vi har hittills lyft upp mer än 1 000 IQ-projekt över hela landet. Goda exempel på vad man kan göra för att exempelvis skapa en positiv och alkoholfri miljö. Vår största utmaning nu är att nå ut till ännu fler och få de här positiva exemplen att inspirera andra.

Vilka stora projekt driver ni just nu?

– IQ Stars är en långsiktig satsning i samarbete med Riksidrottsförbundet som syftar till att inspirera ungdomar att satsa på sport och avstå från alkohol i kombination med idrott.

Hur mycket alkohol dricker du?

– Jag kan möjligen skåla i champagne på nyåret. Annars dricker jag i princip ingenting.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Peter Moilanen ny generalsekreterare

Peter Moilanen blir IOGT-NTO:s nya generalsekreterare efter Stefan Bergh, som tackat ja till att bli generalsekreterare på Cancerfonden.

PERSONAL – Det här var ett tungt beslut att ta. Men jag känner ändå att jag under mina fyra år här har hunnit utträtta mycket tillsammans med personalen. Vi har utvecklats och förbättrats. Det hade känts svårare om så inte hade varit fallet. Jag känner inte att jag går ifrån något utan till något, säger Stefan Bergh, som tillträder sin nya tjänst i höst.

Efter en rekordkort rekryteringsprocess blev nuvarande chefen för verksamhetsenheten, Peter Moilanen, tillfrågad om han ville bli IOGT-NTO:s nye generalsekreterare. Och det ville han. Peter har tidigare varit generalsekreterare på UNF och ser sin nya roll på IOGT-NTO, där han varit sedan 2003, som en stor utmaning. Han tillträder tjänsten 3 juli.

FOTO: PIERRE ANDERSSON

Peter Moilanen blir ny generalsekreterare för IOGT-NTO och tillträder efter kongressen.

– Det känns omtumlande och roligt. När jag fick frågan blev jag överraskad, men behövde inte lång tid att bestämma mig för ett ja, säger 37-årige Peter Moilanen.

Anna Carlstedt, IOGT-NTO:s förbundsordförande, är mycket nöjd med valet.

– Vi har hittat en perfekt person

för tjänsten. I vår kravprofil har vi letat efter någon som bland annat har en djup kunskap om våra kärnfrågor, en förståelse för vår organisation och som kan vara en riktigt bra chef för våra anställda. Peter uppfyller och överträffar alla dessa krav, säger hon.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Pool Media fortsätter vilseleda företag

INSAMLING Riksförbundet Hem och skola har brutit sitt avtal med Pool Media i Örebro. Trots det fortsätter Pool Media att sälja Hem och skolas kampanj "Nolltolerans mot mobbing".

När Hem och skola bröt det kritiserade avtalet med Pool Media avsåg de sig rätten till kampanjerna som de drivit i många år.

Trots det fortsätter Pool Media

att sälja "Noll tolerans mot mobbing".

– De sa att jag hade sponsrat förra året och frågade om jag ville göra det igen. De sa ingenting om att Hem och skola inte stod bakom. Jag sa att ja eftersom jag trodde att det var Hem och skola, säger Mari Hermansson, vd på företaget Votum förlag.

När hon kontrollerade saken

visade det sig att Hem och skola inte drev kampanjen längre.

– Det är viktigt att företag vet om att Hem och skola inte har någonting att göra med kampanjerna längre, säger Ulrica Celec.

Pool Media har valt att inte svara på Accents frågor. 2009 tjänade Pool Media 43 miljoner på Hem och skolas kampanjer.

JOANNA WÄGSTRÖM

BEO
Apple
Green
Tea

9,90 kr
330 ml

Bavaria
Wit

7,90 kr
330 ml

Arc-
en-Ciel
grenache
rosé

39 kr
750 ml

Nyktra sommarnyheter på Systembolaget

DRYCKER Alkohol fria drycker säljer som smör. Och Systembolagets sortiment utökas hela tiden. Inför sommaren dyker det upp en rad nya, fruktiga, alkoholfria drycker att botanisera bland.

Försäljningen av alkoholfria drycker ökar kraftigt på Systembolaget.

Under 2010 gick försäljningen upp 31 procent.

Totalt såldes 1 337 000 liter alkoholfritt.

Nu utökar man sortimentet och i maj presenteras en rad nyheter.

– Det är en bra blandning av produkter, alla med "vuxensmak", generellt lite torrare än det alkoholfria du finner i dagligvaruhandeln, säger Lennart Agén som är presschef på Systembolaget.

JOANNA WÅGSTRÖM

Fayrouz

9,90 kr
330 ml

BEO
Blood
Orange
Hibiscus

9,90 kr
330 ml

Bunda-
berg
ginger
beer

15,50 kr
375 ml

Girard
Anisé
Sans
Alcool

59kr
1 liter

San
Miguel
Limón
slimcan

9,90 kr
330 ml

Dåligt stöd efter rattfylleriolyckor

ALKOHOL Över hälften av de som råkar ut för rattfylleriolyckor får inget stöd efteråt. Detta trots att de har rätt till stöd enligt socialtjänstlagen. Det här visar en ny studie.

I en undersökning som Göteborgs och Umeås universitet genomfört tillsammans med Motorförarnas helnykterhetsförbund, MHF, uppger 55 procent att de inte fick någon hjälp eller stöd efter att de själva eller en närstående blivit offer för en rattfyllerist.

Hela 97 procent uppger att de inte fått stöd av socialtjänsten efter olyckan trots att lagen säger att de har rätt till det. Var fjärde säger att de hade velat ha hjälp därifrån.

Andelen som hade ett arbete som anställd minskade från 59 procent före olyckan till 48 procent efteråt. Var femte har sjuk- eller aktivitetsersättning i dag, motsvarande siffra före olyckan var två procent. Var fjärde har fått mycket sämre ekonomi efter olyckan.

Totalt har 49 personer i olika åldrar, mestadels kvinnor, deltagit i studien.

JOANNA WÅGSTRÖM

Rattfylleri. 25 procent av olyckorna

Av de omkomna personbilsförarna under år 2009 var 25 procent drog- och alkoholpåverkade. Totalt omkommer varje år cirka 100 personer i alkoholrelaterade trafikolyckor. Mellan 1 500 och 2 000 personer skadas svårt.

Vid 0,24 procent av alla bilresor som görs i Sverige sitter en alkohol- eller drogpåverkad person bakom ratten. Det är mellan 12 och 13 000 rattfyllekörningar per dygn.

KÄLLA: MHF

Jag slutade dricka alkohol efter inspelningen. Nykterhet är nytt för mig, men jag har lovat mig själv ett halvår."

Lars von Trier om den vita perioden han bestämt sig för att ta efter inspelningen av Melancholia.

KOMMENTAREN

Man är vad man är

Missbrukare, beroende, pundare, alkoholist, knarkare, narkoman eller person med beroendeproblematik. Vad är skillnaden?

En person som lever för drogen, vars tankar helt upptas av hur och när man ska få sin "medicin" nästa gång. När all tid och energi går åt till att ljuga, smussla, fixa pengar, köpa droger och underhålla sitt missbruk, då är alla benämningar bara olika namn på samma sak.

Just nu pågår ett namnbyte på missbruket. Ordet missbrukare är stigmatiserande och ska inte användas längre. Person med beroendeproblematik är numera den korrekta termen.

Den nya benämningen ska inte stämpla personer och stoppa dem i ett fack. Det är bra! Men att termen underlättar för missbrukaren att erkänna

sitt problem är jag tveksam till. Varför skulle det vara lättare att acceptera att man är en person med beroendeproblematik än en missbrukare?

För mig var den avgörande punkten när jag erkände för mig själv att jag var en slav under drogerna. Från den dagen spelade det ingen roll om jag kallades missbrukare, knarkare eller beroende.

Jag har hittills bara träffat en person med beroendeproblematik som inte ville kalla sig missbrukare. Han kallade sig brukare eller knarkare – som han tyckte var helt okej.

Däremot har jag träffat många missbrukare som lever i förnekelse, de skulle aldrig kalla sig själva för missbrukare eller person med beroendeproblematik för den delen, eftersom de anser att de inte är det.

Om den nya termen gör det lättare för dem att inse fakta vet jag inte. Samtidigt som du erkänner att du är en person med beroendeproblematik erkänner du att du är en missbrukare. Eftersom det är samma sak.

JOANNA WÅGSTRÖM
REPORTER PÅ ACCENT

FOTO: MATHIAS LÖVSTRÖM

FOTO: MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Efter flera år av förluster höjer Tollare avgiften för boende och mat.

Prishöjningar på Tollare oroar elever

Från och med nästa läsår kommer det att bli dyrare att bo på folkhögskolan Tollares internat. Efter ett beslut från styrelsen kommer kostnaden för mat att öka från 75 kronor per dag till 110 kronor.

KAMPANJ Boendekostnaden kommer att öka med 500 kronor per rum. Enligt Tollares rektor Anders Svensson är prishöjningarna dessvärre nödvändiga för att komma tillrätta med internatets och kökets underskott.

– Tollare har totalt sett de senaste åren gått med underskott när det gäller rörelse-

resultatet. Att slutsiffran i boksluten inte visat minus har berott på finansiella transaktioner som styrelsen nu beslutat ska upphöra. Enligt bokslutet för 2010 visar köket ett underskott på 2,1 miljoner. Internatet går med 750 000 kr minus och rörelseresultatet för hela Tollare ligger på minus 1,1 miljon för 2010, säger Anders Svensson.

Men åtgärds paketet med höjda avgifter oroar många elever.

– Jag lever redan nu på marginalen. Jag jobbar extra för att få ihop ekonomin, men kan inte arbeta mer om det inte ska gå ut över studierna. Jag är väldigt orolig för framtiden, säger Sara Korkut som läser första året på Allmän linje.

Anders Svensson har nu erbjudit Sara och alla andra elever som hunnit gå första

året och som nu drabbas under sitt andra läsår en speciell uppgörelse som innebär att de ska slippa ökade kostnader. Ingen elev, som börjat på Tollare under detta läsår, ska behöva oroa sig för att inte klara ekonomin.

Han poängterar dock att det är viktigt att värna internatet, som utgör en stor del av skolans själ och understryker att Tollare på intet sätt håller för höga priser.

– På IOGT-NTO:s andra folkhögskola Wendelsberg kostar delat boende samt mat 4300 kronor i månaden. På Tollare kostar samma standard 3892 kronor efter höjningen. Prishöjningen är tyvärr vårt enda sätt att rädda vårt internat och kök. Alternativet är att lägga ner internatet och det känns inte som ett bra alternativ.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Alkohol vanlig orsak till cancer

Alkohol orsakar oftare cancer än vad man tidigare trott. Det visar en ny studie. Mer än vart femte fall av bröstcancer har orsakats av alkohol, enligt studien.

ALKOHOL Av alla cancerfall under ett år i Australien har fem procent orsakats av alkohol. Det slår Cancer Council Australia fast efter en analys. Totalt rör det sig om 5050 personer som drabbats av cancer på grund av alkohol.

– Det finns starka bevis för kopplingen mellan alkohol och cancer. Tidigare hade vi kopplat samman alkohol med ganska ovanliga cancerformer som levercancer och huvud-, och

Cancerfall. I Australien under ett år

Mun, svalg och struphuvud:

3161, alkohol: 41 %

Matstrupe:

1165, alkohol: 51 %

Tarm:

7181, alkohol: 7 %

Bröst (kvinnor):

12170, alkohol: 22 %

KÄLLA: CANCER COUNCIL AUSTRALIA

halscancer, men nya data visar att alkoholen även orsakar vanliga cancersorter som tarmcancer och förväranande nog också bröstcancer, det är förväranande eftersom mer än en femtedel av

bröstcancer har alkohol som riskfaktor, säger professor Ian Olver som är vd på Cancer Council Australia till Radio Australia.

Analysen har lett fram till nya riktlinjer där Cancerrådet uppmanar folk att dricka mindre alkohol. Helst ingen alkohol alls, eftersom även små mängder alkohol ökar risken för cancer.

I Sverige insjuknar drygt 50 000 personer i cancer varje år. Enligt Cancerfondens rapport för 2011 beräknas fyra procent av cancerfallen i höginkomstländer bero på alkohol. Det finns inga specifika siffror för Sverige. Det finns heller inga riktlinjer från Socialstyrelsen när det gäller alkohol och cancer.

JOANNA WÄGSTRÖM

440%

Så mycket har försäljningen på krogen av Carlsberg Non Alcoholic ökat sedan 2006.

FOTO: ISTOCKPHOTO

Ska det vara olagligt för föräldrar att dricka alkohol när de ansvarar för sina barn?

I höstas drogs en livlig debatt igång efter att en straffrättsexpert gick ut i media och sa att det borde vara olagligt för föräldrar att supa i närheten av sina barn. Nu har debatten tystnat. Men i en motion till IOGT-NTO:s kongress föreslås det att IOGT-NTO ska jobba för att ett sådant förbud införs. text Joanna Wägström

FÖR

Sven Lindblom, IOGT-NTO-förbundet Alne, Örnsköldsvik, har skrivit motionen

"Ja i varje fall att supa sig full med sina barn ska vara olagligt tycker

jag. Det ska inte vara olagligt att dricka lite grann, det ska handla om så mycket berusning att barnen far illa av det. Det handlar inte om att göra alkoholtester i svenska hem, jag tänker mig inte att polisen ska komma hem till småbarnsföräldrar. Det här gäller i familjer som har så stora problem att de kommer i kontakt med sociala myndigheter. Det finns undersökningar bland annat från Statens folkhälsoinstitut som visar att barn far illa när föräldrarnas beteende förändras. Det här är omvittnat av barn till alkoholister som har berättat om hur hemskt det är. Det är barnen jag tänker på. Om det vore brottsligt tror jag att det skulle bli en varning och en tankeställare. Förhoppningsvis skulle föräldrar dricka på en lägre nivå."

EMOT

Erik Hörstadius, journalist

"Nej. Man ska vara försiktig med att instifta lagar som är omöjliga att kontrollera efterlevnaden av. Vi kan inte ha polis som går in i hem

och kontrollerar nykterhet.

Sedan är det det här med var man ska dra gränsen. Är det ett glas? Eller är det noll? Och så kan det ju vara ganska trevligt när barn och vuxna umgås tillsammans. Ta midsommar till exempel, ska föräldrar inte kunna dricka då utan dåligt samvete eller ska de inte kunna ha med sina barn?

Sedan ska jag naturligtvis säga att jag tycker att det är olämpligt att vara aspackad med sina barn. Men det här handlar inte om en medelväg där man gör det ibland och ibland inte. Det handlar om lagstiftning där det ska vara förbjudet.

Vi ska ta bort alkoholen där den gör skada och hjälpa dem som har problem, inte lagstifta mot dem som inte har det."

Snart kan äldre få en sup på boendet

ALKOHOL En sup till maten på äldreboendet kan bli verklighet redan från nästa år. I alla fall enligt den utredning som överlämnades till regeringen i maj.

Förslaget ska ses som ett stöd för personalen så att ingen tveksamhet uppstår kring huruvida det är tillåtet eller inte att servera alkohol. Det menar folkhälsominister Maria Larsson, som påpekar att redan i dag finns det boenden som serverar alkohol i matsalen. I sina rum har de boende redan rätt att dricka alkohol.

– Vi vill att individens enskilda vanor ska respekteras, säger Maria Larsson.

Någon risk för alkoholmissbruk bland de äldre ser inte ministern. Det gör däremot IOGT-NTOs ordförande Anna Carlstedt.

– Vi moraliserar inte, men man ska vara medveten om att drickandet ökar bland äldre, särskilt bland äldre kvinnor. Det är kopplat till tillävdinerna.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Våg i hantaget ska minska lådvinsmissbruk

ALKOHOL Lådviner är populära i Sverige. Men boxarna kan öka missbruksrisken eftersom det är svårt att ha koll på hur mycket man druckit.

Det här är ett problem enligt Systembolaget som skickade ut en efterlysning efter nivåindikatorer på lådorna.

Nu har företaget Scalae tagit fram ett plasthandtag till lådvinnerna med en inbyggd våg som, när man lyfter boxen, visar hur mycket vin det finns kvar. Graderingen kan visa ner till en kvarts flaska. Det här rapporterar webbtidningen skånskan.se.

Handtaget finns numera på tre olika sorters lådviner på Systembolaget. Om allt går bra så kan det komma att användas på hela lådvinssortimentet.

Huruvida plastvågen kommer minska vinkonsumtionen återstår att se.

JOANNA WÅGSTRÖM

Det nya handtaget med nivå-mätare.

1 liter

öl lyckades en "expert" dricka i tyngdlöst tillstånd. Ölsorten är speciellt framtagen för rymdturism av två australiensiska entreprenörer. Hur de ska hantera eventuell berusning under rymdresorna förtäljer inte historien.

Lores quiame nonse doloritatur? Quia vit,

FOTO: EMMA LARSSON / SYDSVENSKAN / SCANPIX

Nykterister får andra att dricka mindre

Personer som avstår från att dricka alkohol av ideologiska skäl påverkar sin omgivning att dricka mindre. Det visar en färsk studie av YouGov på uppdrag av IOGT-NTO.

ALKOHOL Den kvalitativa studien, som baseras på fokusgrupper i varierande åldrar och kön med stor geografisk spridning, visar tydligt att den som avstår från alkohol tillfälligt på grund av exempelvis graviditet eller bilkörning i mindre grad påverkar sin drickande omgivning än den som tar ett politiskt, ideellt eller religiöst ställningstagande emot.

Om nykteristen har en stark social ställning i gruppen, om sällskapet är litet, tillställningen

inte starkt förknippad med alkohol och personerna inte är nära vänner blir effekten som störst.

Beteendet hos omgivningen vid konsumtion av alkohol är med andra ord ofta avgörande för hur mycket som dricks. Ju mer personer i omgivningen dricker, desto mer dricker man själv – och vice versa.

Men vilken typ av grupp man befinner sig i avgör också hur mycket man dricker. I ett homogent grabbgång ansåg de som deltog i studien att det var relativt viktigt att bli berusad i samma grad som övriga. I ett tjejgäng visade det sig däremot att om någon tjej skulle dricka mindre eller avstå, skulle övriga i gruppen också dricka mindre. På en dejt där den ena parten avstår alkohol, avstår oftast den andra också. De flesta deltagare i studien menade att det är skämmigt

att vara berusad inför någon som är nykter. Det gör att man själv tar det lugnare.

Bland tonåringar kan det däremot vara så att den som inte dricker uppfattas som provocerande. Antingen accepteras han eller hon inte av sällskapet eller så triggas övriga att dricka ännu mer, som en provokation. Är nykteristen tongivande i gruppen kan han/hon dock påverka övriga att dricka mindre.

De 27 personer i åldrarna 20 till 65 som deltog i studien dricker varje vecka och har inte ett restriktivt förhållningssätt till alkohol. De tillfrågades också om sin syn på nykterister. Några kom med negativa kommentarer av typen "nykterister är moralpredikare, fördömande, tråkiga och kontrollfreaks". IOGT-NTO står för allt detta ansåg några av deltagarna.

Andra hade en mer positiv syn, som att nykterister är starka personer med bra självförtroende, hälsosamma, har bra karaktär, tar ställning för ett ideellt mål och besparar samhället ekonomiska resurser och lidande.

Mest imponerande anses den som avstår alkohol av ideologiska skäl vara. Flera deltagare uttrycker att nykteristerna är alltför osynliga i samhället.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Rekordmånga nya lagliga droger i EU

Under 2010 har 41 nya droger upptäckts i Europa. Så många nya preparat har aldrig förut nått den europeiska marknaden under ett år.

NARKOTIKA Det är en skrämmande ökning som saknar motstycke enligt European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, EMCDDA, som tar emot rapporterna om nya droger från EU-länderna.

2009 upptäcktes 24 drogsustanser i Europa. Motsvarande siffra 2008 var 13.

Elva av de nya drogerna klassas som syntetiska cannabinoider som oftast förekommer som olika rökmixar. Drogerna är designade släktingar till Spice som narkotikaklassats i många länder, även i Sverige.

Man har också upptäckt femton nya katinonderivat som liknar den numera narkotikaklassade drogen mefedron. Den typen av preparat räknas som centralstimulerande och är uppiggande.

Varje gång ett ämne narkotikaklassas i Sverige eller något annat land designar tillverkarna snabbt om drogen, tar bort den

olagliga substansen och tillför en laglig substans med liknande effekt. På så vis tillkommer hela tiden nya syntetiska preparat och det är svårt för myndigheterna att hinna med och stoppa drogerna.

I Sverige blev det genom en lagändring nyligen möjligt för tull och polis att beslagta preparat som ännu inte narkotikaklassats, om de troligen kommer att klassas som narkotika eller hälsofarlig vara. Detta för att snabbare kunna få bort drogerna från gatan.

JOANNA WÄGSTRÖM

Stockholm går mot sprutbyte

NARKOTIKA Stockholms kommunfullmäktige beslutade i slutet på maj som väntat att säga ja till att ansöka om ett försök med sprutbyte för narkomaner i huvudstaden.

Stockholm kan därmed bli första plats utanför Skåne som får sprutbytesprogram för intravenösa missbrukare.

Det innebär att Stockholm efter en utdragen process nu ska ansöka tillsammans med landstinget till Socialstyrelsen om att få starta sprutbytesprogram under en fyra års provperiod.

Moderaterna argumenterade mot in i det sista och upprepade argument om att det ger fel signaler och att det inte finns evidens för att för att det minskar smittspridning av hiv och hepatit.

PIERRE ANDERSSON

Fler unga danskar nobbar nubben

ALKOHOL Färre danska tonåringar dricker alkohol – hälsa och framtidsplaner är viktigare än att supa.

Danska ungdomar har länge stuckit upp i drogvanestatistiken i Europa, särskilt vad gäller alkoholkonsumtion. Men den bilden är på väg att förändras. Det visar en undersökning bland nära 5000 danska skolelever gjord av Statens institut för Folkesundhet.

Sedan 2002 har andelen 15-åriga pojkar som dricker alkohol varje vecka sjunkit från 50 till 28 procent, bland flickorna har andelen minskat från 39 till 19 procent.

Nära nio av tio har provat alkohol och drygt hälften varit fulla minst två gånger, enligt 2010 års studie. Toppåret 1998 hade sju av tio danska tonåringar varit fulla flera gånger.

DRUGNEWS/SL

BILDEN

FOTO: FREDRIK HJERLING / MILJÖPARTIET DE GRÖNA

Miljöpartiet mot gårdsförsäljning. Miljöpartiet tog under sin kongress i maj ett beslut som innebär att man är entydigt emot gårdsförsäljning av alkohol. Detta är ett förtydligande jämfört med förra kongressen, då man sade ja under vissa förutsättningar. Två motioner i frågan hade inkommit vilket innebar att ett nytt beslut togs.

BÄTTRE KOLL

Bengt-Lennart Albinsson och Erling Frennheden är nöjda med båten de fick för två år sedan. Med en maxfart på 65 knop, 110 km/tim, är det ingen som kör ifrån dem.

PÅ FYLLA TILL SJÖSS

Förra sommaren rapporterades mer fylla till sjöss än tidigare år. Det beror på en hårdare promillegräns och att polis och Kustbevakning fick rätt att utan misstanke kontrollera fylla ombord. Samtidigt minskade antalet fritidsbåtar som var ute och körde på kvällstid markant.

TEXT **LARS SOOLD** FOTO **SOFIA SABEL**

Solen skiner och vattnet ligger nästan spegelblankt när sjöpolis Bengt-Lennart Albinsson tillsammans med kollegan Erling Fennheden hoppar ned i ribbåten för att köra in den för säsongen. Göteborgstationen fick båten för två år sedan och med en maxfart på 65 knop, 110 km/tim, är det ingen som kör ifrån dem. Tillverkad i gummi fungerar den som en stor fender när de bordar båtar för kontroll.

– Det gör att vi inte riskerar att skrapa någon båt vid våra kontroller till sjöss, säger stationens yttre befäl Bengt Lennart Albinsson.

De två utombordarna mullrar till och sakta glider de ut i hamnen. När området för hastighetsbegränsning passerats höjer de på en mycket kort sträcka farten till 35 knop. Kobbar och skär svischar förbi och in emellan öarna testar de maxfarten innan de lägger till vid Brännö Brygga.

– Det är väldigt viktigt att man vet vad man gör när man kör den här. Säkerheten går alltid först, säger Erling Fennheden.

Reglerna för sjöfylleri skärptes förra

sommaren med tydligare gränser för alkoholhalten. Sedan dess kan också polis och kustbevakning utan misstanke utföra stickprovskontroller.

Polisen på västkusten stämde i bäcken, satte in extra övervakning och märkte direkt att trafiken minskade markant på kvällarna. Särkilt i närheten av festglada hamnar som exempelvis Kungshamn, Smögen och Strömstad.

Kustbevakningen har mycket större resurser än sjöpolisen. Varje polisdistrikt för sig bestämmer hur mycket resurser man vill lägga på sjöbevakningen. I Västra Götaland har det blivit färre sjöpoliser med åren och förra året var man inte fler än att man som mest kunde vara fem man ute samtidigt. I år fördubblas den styrkan till tio poliser.

Är de ute och spanar en kväll väljer de oftast mindre snabba styrbordspetsbåtar i första hand, kanske med ungdomar i. Om en båt kommer utan lanternor tända så väcker det polisens intresse.

– Först får man välja ett lämpligt ställe

att köra upp bredvid dem, säger Bengt Lennart Albinsson. Det får inte vara en massa sjögång eller en massa båttrafik. Det enklaste är att kontrollera när de just har förtöjt och ligger still.

De nya promillegränserna underlättar för poliserna som slipper vittna, bevisföringen blir tydligare och rapporteringen enklare. Men de måste ta hänsyn till att en hel del båtar undantas från reglerna. Dessa undantag har debatterats flitigt och kritikerna menar att lagen urvattnats. Den socialdemokratiska regeringens utredare föreslog snävare undantag. Så gjorde också polisen.

– Det är lite olika vilken sjöpolis du frågar, men personligen tycker jag det hade varit enklare med sju meter och sju knop, säger Bo Lennart Albinsson.

– Hur många båtar finns det egentligen över tio meter, frågar Erling Fennheden retoriskt.

– Ska man ändå ha en 0,2 promillegräns så hade det varit lika bra att skärpa till gränserna på storlek och fart också. Det är min personliga åsikt, säger Bo Lennart Albinsson.

Att avgöra vilka båtar som ska kontrolleras säger de är inga större problem. Stor båtvana gör att de känner till de flesta båttyperna och blir det protester eller finns tveksamheter kan de mäta upp både fart och längd.

Det kan dock vara svårare att avgöra vem som kan ställas till svars på en båt. Reglerna gäller för alla ombord som har en väsentlig uppgift för att köra båten på ett

Bengt-Lennart Albinsson och Erling Fennheden är nöjda med båten de fick för två år sedan. Med en maxfart på 65 knop, 110 km/tim, är det ingen som kör ifrån dem.

säkert sätt. Då gäller det att se vem som har skött vad och avgöra vilka uppgifter som krävs för båttypen i fråga.

På västkusten är målet att de ska testa 400 båtar per säsong. Förra säsongen kom de upp i ungefär 250, varav tio procent

hade för hög promillehalt.

– Bemötandet från båtfolket brukar vara positivt. En del klagar över att de inte kan ta sig en pilsner på sjön, men de flesta tycker att de nya reglerna är bra, säger Bengt-Lennart Albinsson.

Lagen. Sjöfylleri bara för stora båtar.

Efter skärpningen av sjölagen döms man för sjöfylleri eller grovt sjöfylleri om man har 0,2 respektive 1,0 promille i blodet eller 0,1 respektive 0,5 milligram per liter i utandningsluften. Men det gäller i båda fallen bara om båten är längre än tio meter och kan köra i minst 15 knop, ca 27

km/tim. Straffen är böter eller fängelse i maximalt sex månader respektive två år.

Personer ombord kan som tidigare dömas enligt båda straffsatserna även om man inte uppnår alkoholgränserna. Enligt den lägre straffskalan bedöms den som framför ett fartyg eller i

övrigt ombord fullgör en uppgift av väsentlig betydelse för säkerheten till sjöss och är så påverkad av alkoholhaltiga drycker eller något annat medel att det kan antas att personen inte kan utföra uppgiften på ett betryggande sätt.

För grovt sjöfylleri dömer

man till om gärningsmannen varit avsevärt påverkad av alkohol eller något annat medel, uppgiften ombord varit särskilt krävande och om fartyget utgjort en fara för säkerheten för andra trafikanter.

"En del klagar över att de inte kan ta en pilsner på sjön, men de flesta tycker att de nya reglerna är bra"

BENGT-LENNART ALBINSSON

De tycker att de allra flesta båtägare sköter sig bra och att det är mindre problem med segelbåtarna. Riskerna med dem är ju inte heller så stora eftersom de inte kan segla så fort. En normalhastighet ligger kring fyra-sex knop, förstås beroende på hur mycket det blåser. Och det är kombinationen av fart och alkohol som orsakar olyckorna. Därför koncentrerar sig polisen mest på snabba motorbåtar.

Det valet är också effektivast. Både när det gäller att stävja allvarliga olyckor och för att poliserna ska nå upp till sin egen målsättning om antalet kontroller och rapporter.

– Syftet med lagen är att minska olyckorna och i början är det klart att vi tar de snabba båtarna först, säger Bengt-Lennart Albinsson. ■

Sjöfylleri. Utökade befogenheter

Fram till och med 2008 utreddes sjöfylleribrott av polisen. Från 2009 fick Kustbevakningen också den befogenheten. Under 2010 fick sjöpolisen rätt ta stickprovskontroller på besättning på båtar som kan köra minst 15 knop eller är minst 10 meter långa.

2010 ökade kontrollerna av sjöfylleri markant. Det beror på att både polis och kustbevakning fick rätt att utan misstanke utföra rutinmässiga kontroller på båtar som kan köra minst 15 knop eller är minst 10 meter långa. Kustbevakningen utför många fler kontroller än sjöpolisen. Förra sommaren tog Kustbevakningen på västkusten 1621 uttagningsprov medan polisen utförde ungefär 250 stycken

Rapporterat av Sjöpolisen

Uppland – Östergötland

2008	68 fall
2009	21 fall
2010	42 fall

KÄLLA: SJÖPOLISEN, STOCKHOLM

Rapporterat av Sjöpolisen

Norra Halland – Norge

2008	12 fall
2009	17 fall
2010	32 fall

KÄLLA: SJÖPOLISEN, GÖTEBORG

Rapporterat av Kustbevakningen

Hela riket	
2008	130 fall
2009	109 fall
2010	239 fall

Personligen tycker jag det hade varit enklare med sju meter och sju knop, säger Bo Lennart Albinsson.

"Någon större skillnad tycker jag inte att det är"

Sjöpolisen i Stockholm har också sett en minskning av antalet båtar som är ute på kvällarna. Samma sak är det med trafiken kring sjökrogarna vid stängningsdags.

Enligt gruppchef Fredrik Josefson kom lagändringen så sent förra våren att polisen hunnit göra all planering. Det bidrog till att man under sommaren inte ertappade så många extra som hade för mycket innanför västen.

Sjöpolisen i Stockholm har liksom kollegorna i Västra Götaland sett en minskning av båtar som är ute på kvällstid.

– Under midsommar var det klart färre, och likadant kring tider när sjökrogarna stänger, säger Fredrik Josefson.

Han säger att Rikspolisstyrelsen inte har fått utökade resurser i samband med den nya lagstiftningen, som han mest ser som en pekinne från lagstiftaren.

– Visst har vi fått ett verktyg till, men någon större skillnad tycker jag inte att det är, säger Fredrik Josefson.

Varje polisdistrikt beslutar över sin egen budget och i Stockholm har man valt att inte skjuta till extra medel för bevakningen till sjöss. De hoppas ändå hinna mer fler uttagningsprov.

– På det stora hela tycker jag att vi tillsammans med Kustbevakningens resurser har en bra bevakning. Då är det sämre i skärgårdar söder om Norrköping och utanför Luleå där polisen inte har några resurser till sjöss.

Han berättar att poliserna märkt att det blivit vanligare med fyllechaufför, att man som på land låter någon vara nykter och köra gänget. På sjön är detta dock inte så enkelt då den som kör måste ha rätt kompetens och alla som utför en väsentlig uppgift för sjösäkerheten kan ställas till svars. Detta gör att ägaren kan dömas för sjöfylleri utan att köra båten.

– Jag tycker inte att fylleriet sjön är något större problem. Det är omkring 25 000 som tas för rattfylla varje år. På sjön är det inte mer än ungefär 200, säger Fredrik Josefson.

LÅDVINET

– EN NY KVINNOFÄLLA?

Som 46-åring kapitulerade journalisten Karin Christoffersson inför alkoholberoendet. Lådvinet fick henne att gå över gränsen, och hon är säker på att hon inte är ensam om den erfarenheten. Vinkonsumtionen har ökat med 60 procent sedan mitten av nittiotalet och lådvinerna står för en stor del av ökningen. Karin berättar med egna ord om sin resa.

TEXT KARIN CHRISTOFFERSSON FOTO ADAM HAGLUND

LÅDVINET GJORDE ATT KARIN CHRISTOFFERSSON FASTNADE I BEROENDET

”Allt i mitt liv hängde ihop med vinet”

Jag var 46 år när jag kapitulerade inför mitt alkoholberoende. Jag är en "vanlig" kvinna, mamma till två döttrar, i ett äktenskap med min man som inte är alkoholist. Jag arbetade heltid som journalist. Mina specialområden var paradoxalt nog hälsa och positiv livsstil. Jag skrev också mycket om fetma, viktninskning och belöningssystem.

Jag var aktiv som ledare med mina barn i en idrottsförening. Mina dagar var hek-

tiska, fulla av aktivitet, lång pendling till jobbet dagligen – och så drack jag vin. Det hade jag gjort många år. Men det blev allt mer, allt oftare och till slut varje dag när jag kom hem.

När boxen kom minns jag att det var en välsignelse. Tetrapaken hade redan gjort sitt intåg i vår familj. Vinet avdramatiserades. Nu kunde jag ha boxen praktiskt i kylen för mig själv.

Min man klagade att jag drack för mycket på helgerna. Han försökte också få mig att inte dricka varje dag. Jag hade alltid en bra ursäkt, en extra god middag, bara något glas idag eller att jag var så trött att det skulle han inte lägga sig i. Utvecklingen gick långsamt under några år men det blev hela tiden mer. Till slut började jag

smygdricka, gömma tetrapackar i köksskåpen, i sovrummet eller badrummet.

Boxen var genialisk för mig. Det syntes inte hur mycket jag drack. Jag kunde för-ringa det både för mig själv och för min man. När han började kontrollera innehållet, hade jag en reservbox gömd som jag kunde byta till.

Detta var så klart sjukt. Alkoholism är en sjukdom, men det visste inte jag då. Jag var maktlös inför mitt beroende. Jag hade försökt sluta själv många gånger. Jag ville inte ha det så här men jag kunde helt enkelt inte låta bli. Ångesten, abstinensen, livsledan, depressionen hade ett grepp. Jag stod inte ut med livet utan vin.

Till slut förstod min chef att det fanns

"När boxen kom minns jag att det var en välsignelse. Tetrapaken hade redan gjort sitt intåg i vår familj. Vinet avdramatiserades."

KARIN CHRISTOFFERSSON

problem. Jag blev tvungen att underordna mig en behandling för att behålla jobbet. Det var en fruktansvärd skam men visade sig bli en otrolig befrielse.

Nu fick jag hjälp som jag inte visste fanns. Mina skuldkänslor och min skam hade varit starkare än att jag kunde ta mig till ett behandlingshem själv.

Arbetsgivaren betalade halva kostnaden av behandlingen. Jag fick betala 30000 kronor själv. Det drogs 3000 kronor på min lön varje månad. De sa att jag hade druckit upp lika mycket varje månad. Det var sant.

För mig var behandlingen helt underbar. Jag fick lära mig att alkoholism är en sjukdom. Då släppte stor del av skammen. Jag fick också lära mig att hantera mitt liv, mina relationer, olika situationer, mitt

agerande, mina känslor och attityder. Jag fick se mina konsekvenser av mitt drickande, ekonomiskt och känslomässigt och varför jag gjort tusentals val som jag gjort – alltid fanns vinet med i beräkningen. Jag var förkrossad av sanningen. Men jag fick insikt, jag började jobba med mig själv med hjälp av terapeuter och Anonyma Alkoholister, AA. Sorgen att jag inte kunde dricka mer, övergick till en fantastisk personlighetsutveckling med stor lust till livet.

Jag säger inte att boxen gjorde mig till alkoholist. Jag var beroende redan innan. Men boxen var som att hålla bensin på brasan – en utlösande faktor som snabbt fick mitt drickande att progressivt accelerera – den passade mig som beroende perfekt. Den bibehöll förnekelsen, den var

lättillgänglig, billig och rumsren – och lätt-drucken, som en kran med vatten.

Jag hade sökt hjälp många gånger. Hos terapeuter, familjerådgivning, hos husläkare. Jag har lagt ner 10000-tals kronor på olika samtalsterapier. Jag har fått "lyckopiller" av husläkaren. Ingen av dessa terapeuter eller läkare frågade någon gång om jag hade problem med alkohol.

När jag till slut fick rätt vård för mitt alkoholproblem och slutade dricka, då försvann alla symptom, min depression och andra problem. Allt i mitt liv hängde ihop med vinet.

Alkoholism är en sjukdom som drabbar vissa precis som med allergi och diabetes. Med rätt vård går det att leva alldeles utmärkt. ■

Stor ökning av kvinnors beroendeproblem

Idag är över hälften av allt vin som säljs på Systembolaget packat i låda. Sedan lådvinerna introducerades har kvinnors alkoholberoende ökat med 50 procent. Har lådvinerna blivit en ny kvinnofälla?

TEXT **KARIN CHRISTOFFERSSON**

När Accent kontaktade några alkoholforskare, Agneta Öjehagen, Jenny Rundberg, Sven Andréasson och Åsa Magnusson, alla väletablerade inom alkoholforskningen, säger de alla att bag in boxen kan ha betydelse.

Agneta Öjehagen är professor i psykosocial forskning vid Lunds universitet och studerar sambandet mellan missbruk och annan psykisk sjukdom. Hon är mycket oroad över att så stor andel kvinnor utvecklar alkoholberoende. Det är en snabb och alarmerande utveckling, menar hon. Att ha en box hemma ger större tillgänglighet till alkohol än att köpa hem och öppna en flaska.

– Jag tror säkert att tillgängligheten hemma kan ha betydelse för hur mycket man dricker. Att vi ser en så stor ökning

av kvinnors beroende innebär andra risker och konsekvenser än för män. Bland annat blir kvinnor gravida och generellt sett tål kvinnor fysiskt mindre mängd alkohol. Skador kopplade till alkohol, utvecklas snabbare för kvinnor, säger Agneta Öjehagen.

Jenny Rundberg är klinisk alkoholforskare vid Lunds universitet. Hon har gjort en stor studie på 850 kvinnor mellan 20–55 år. Här visar det sig att det är högutbildade kvinnor med god ekonomi mellan 45–54 år som dricker mest vin. Denna grupp hade en riskabel konsumtion.

Bilden av att den som har sämre förutsättningar i samhället också är den som dricker mest stämmer alltså inte enligt studien.

– Nej det är, åtminstone efter vad den här studien visar, en förutfattad mening

vi har, säger Jenny Rundberg. Svenskarnas alkoholvanor och inställning till alkohol har ändrats radikalt det senaste decenniet.

Två stora förändringar har skett som kan förklara att vi dricker 15 procent mer alkohol än för 15 år sedan.

Sverige gick med i EU och tillgängligheten till alkohol ökade. Samtidigt ändrades skattereglerna och alkohol blev billigare. Större tillgång och sänkta priser – det är två politiska styrmedel som vi vet ökar konsumtionen.

Våra dryckesmönster har samtidigt radikalt förändrats. Det har blivit acceptabelt att dricka alkohol på vardagar, ställa fram en tetrapak på bordet vid sidan om mjölken till barnen. Vi dricker mer kontinentalt – vin till måltiderna, after work och mingel i baren. De svenska vanorna,

Lådvin i siffror. Vindrickandet har ökat med 60 procent sedan boxen kom

► Läs mer på accentmagasin.se

- 1996 kom den första bag-in-boxen. Det året såldes 9 500 liter lådvin.
- I dag säljs 96 miljoner liter vin i box.
- Det finns 126 olika lådvin i Systembolagets sortiment.

Ökad konsumtion

- I dag dricks det 15 procent mer alkohol totalt än för 15 år sedan.
- Vindrickandet har ökat med 60

procent och kvinnors alkoholberoende har ökat med 50 procent på samma tid.

- Sedan lådvinet infördes har vinkonsumtionen ökat med över 60 procent. Mer än hälften av allt vin som dricks, 56 procent, kommer från en bag-in-box.

Många drabbas

- Två miljoner svenskar har en relation till alkohol som påverkar

vardagslivet.

- Till detta kommer alla låg- och medelkonsumenter – samt alla barn, partners och anhöriga...

Enligt regeringens missbruksutredning som presenterades i april så finns det i Sverige:

- 68 000 tunga missbrukare
- 330 000 beroende av alkohol
- 700 000 med skadligt bruk
- 900 000 med riskkonsumtion

Vin på box är billigt

- 60 kronor per liter betalar en snittkund för vin på box.
- 110 kronor per liter betalar kunderna i snitt för vin på flaska.
- Skatten på lådviner kan höjas med 25 till 30 procent om Systembolaget får som de vill. I sitt remissvar om regeringens vårbudget föreslår de att lådviner ska få en särskild skatt. Detta för att stoppa ökande försäljning.

"Har man en tendens att dricka för mycket är det svårt att låta bli en box om man har den stående hemma i kylan."

ÅSA MAGNUSSON

helgdrickandet, finns kvar – samtidigt som vi etablerar nya.

Allt detta sker under en 15-års period och samtidigt ser vi att 50 procent fler kvinnor blir beroende av alkohol. Är inte detta anmärkningsvärt? Män med alkoholberoende har endast ökat hälften så mycket.

Åsa Magnusson som forskar kring varför kvinnor blir alkoholberoende, vid beroendecentrum på Karolinska institutet i Stockholm, menar att det är skrämmande om det finns ett starkt samband mellan kvinnors ökande alkoholberoende och bag in boxen.

– Sedan 2008 ser vi något nytt och det är att kvinnor mellan 45–54 år med bra utbildning och ekonomi står för den högsta alkoholkonsumtionen. Det är inte längre 20-åringar som dricker mest. Detta kan mycket väl vara en bag in box-problematik, menar Åsa Magnusson.

Åsa Magnusson håller med när vi talar om att en bag in box kan ha samma lockelse i skafferiet som en stor påse godis.

– Vill jag gå ner i vikt är det inte vettigt att köpa två kilo godis. De flesta äter tills det tar slut. Samma sak gäller bag in box. Har man en tendens att dricka för mycket är det svårt att låta bli en box om man har den stående hemma i kylan, säger Åsa Magnusson.

Vindrickandet har ökat 60 procent och kvinnors alkoholberoende har ökat med 50 procent under samma tid? Är EU, uppluckrade tullbestämmelser, billiga priser

och nya vanor hela förklaringen till att kvinnors alkoholberoende ökat så mycket?

Sven Andréasson är professor i socialmedicin och tidigare verksam vid Folkhälsoinstitutet. Idag är han överläkare på beroendecentrum i Stockholm och ofta anlitad expert i alkoholfrågor.

– Det är indicier och rimliga antaganden men det finns ingen systematisk undersökning. Vinkonsumtionen har ökat kraftigt men det behöver inte bero på bag in boxen, säger Sven Andréasson

Men alla siffror, statistik och tidigare studier om riskbeteenden talar för att det kan finnas ett tydligt samband.

Det figurerar olika siffror och procenttal i utredningar och media. Det är i stort sett omöjligt att veta hur många som missbrukar alkohol. Först måste man definiera vad som är missbruk – och sedan – graden av missbruket. Det används termer som alkoholberoende, alkoholist, alkoholmissbrukare, storkonsument, riskkonsument, alkoholproblematiker och så vidare.

Enligt regeringens missbruksutredning som ska presenteras i slutet på april beräknas 68 000 vara tunga missbrukare, 330 000 personer lider av beroende av alkohol, 700 000 har ett skadligt bruk och 900 000 har en riskabel konsumtion. Totalt spelar alkohol en betydande roll för närmare två miljoner människor. Till detta kommer alla låg- och medelkonsumenter – sen har vi alla barn, partners och anhöriga...

Man kan skönja signaler och försik-

tiga uttalanden, i utredningar, studier och artiklar, att boxvinerna kan bli en rekyk-

Till och med Systembolaget tar det försiktigt. Nyligen sa Systembolaget nej till en vin- och spritproducent att sälja färdigblandade drinkar på box. Producenten har nu anmält Systembolaget till EU-kommisionen. Detta har hänt två gånger tidigare och i båda fallen har Systembolaget fått ändra sitt beslut och ta in produkterna i sortimentet.

Lennart Agén, presschef på Systembolaget, säger så här om hur man resonerar:

– Det är storleken på förpackning vi vänder oss emot i första hand, men ser även att färdigblandade drinkar på box kan komma att vända sig till ungdomar i större omfattning än på flaska.

När det var aktuellt med bag in box-vinerna på 90-talet tackade Systembolaget nej.

Varför och vad hände?

– Vi tackade ju även nej till alkoholisk eftersom den så tydligt vände sig till ungdomar. Leverantören överklagade då till dåvarande Alkoholsortimentsnämnden som beslutade att Systembolaget skulle sälja vin på box.

Vilken skillnad ser Systembolaget i resonemang och argumentation på vin i box och färdigblandad drink i box?

– Argumentationen är i stort densamma, men vi menar att denna typ av produkt i större omfattning än vin på box skulle kunna förväntas vända sig till ungdomar. Dessutom tror vi att en större förpackning lätt kan medföra en högre konsumtion. ■

Stockholms första nyktra klubb

Stockholms
första nyktra
klubb har haft premiär.
Livemusik och en lång
lista med alkoholfria
drinkar lockade drygt
hundra personer till
Klubb Sobeer.

TEXT **FELICIA HEDSTRÖM**
BILD **MARTINA HOLMBERG**

Klubbens projektledare, Mikaela Persson, står i dörren och tar emot de första gästerna. Hon är nervös att det fina vädret och påskledigheten som precis inletts ska hålla borta folk. Nere i den mörka källarlokalen på Södermalm i Stockholm har några besökare anlänt och börjat testa utbudet i baren. Drinklistan är lång, men så är också tanken att de som besöker klubben ska få chans att testa på goda drinkar utan alkohol.

– För drygt ett år sedan var vi ett gäng UNF:are som började prata om att det saknades en nykter klubb. Vi ville skapa ett hållbart koncept så vi arvode fyra stycken för att jobba med projektet, säger Mikaela Persson som jobbar för UNF, Ungdomens Nykterhetsförbund, i Stockholms distrikt.

Genom bidrag från bland annat Stockholms läns landsting, Ansvar för framtiden och UNF har de fått ihop 250 000 kronor.

– Vi har varit tydliga med att det är klubben som ska lanseras först och främst, inte UNF. Vi tror det är lättare att marknadsföra en bra klubb än en nykterhetsorganisation, säger Mikaela.

Genom intensiv marknadsföring hoppas de locka många besökare. Bland annat har de syns på Facebook och på Twitter startades också hashtaggen #Fyllebikten där den som ville kunde dela med sig av sina värsta och jobbigaste fylleminnen. Ett sätt att locka medial uppmärksamhet, men också ett sätt att börja prata om alla de snedsteg och olyckor som händer under berusning.

– Vi har fått mycket bra respons, flera tidningar har hört av sig och jag har varit med i både radio och tv, säger Mikaela.

Hon hejjar på några besökare som just klivit in på klubben och delar ut en knapp med loggan på. Klubb Sobeer håller till i lokalen Högkvarteret som ägs av Elin Sandström Lundh. I kväll står hon själv i baren och blandar drinkar, håller upp öl och serverar vin på löpande band. Allt alkoholfritt.

– Det har varit mycket förberedelser. Vi har beställt nya grejer till baren och så har vi byggt om helt och hållet eftersom vi plockat ned all alkohol för kvällen, säger Elin.

I vanliga fall driver Högkvarteret klubbar med queerfeministisk touch. Att ta in en klubb som inte serverar någon alkohol är inte så långt ifrån det queera, enligt Elin.

– Jag tycker att det är spännande att tänka nytt och eftersom vi är vana med det mesta som är normbrytande så känns en helnykter klubb som något som passar in, säger Elin.

Senare på kvällen kan Mikaela slappna av, fler och fler droppar in och på slutet har 130 besökare kommit för att dricka drinkar, kolla på liveuppträdanden och dansa.

I slutet av maj blir det ytterligare en klubb på samma ställe men sedan måste de flytta till nya lokaler.

– Vi har sagt att vi ska köra klubben fem gånger för att sedan utvärdera hur det har gått. Då är också pengarna slut, säger Mikaela. ■

Klubb-experten ger tips!

Cissi Wallin

En av initiativtagarna till Klubb Sobeer är Cissi Wallin. Hon har tidigare drivit klubbar, varit programledare på P3 och pressekreterare på UNF.

Hon listar fem saker som kännetecknar en bra klubb

- Gärna en mix av människor, stilar, åldrar och sexualiteter
- Arrangörer som har koll och håller igång klubben
- Bra musik som gärna får vara extremt nischad
 - En drinklista som har något för alla
 - En kreativ lokal

www.klubsobeer.se

På Tollares avslutningsfest klädde Per och Sara ut sig till troll.

SOMMARLOV PÅ TOLLARE

Det börjar dra ihop sig för Tollare-eleverna Pär Svensson och Sara Korkut. Snart är första läsåret på allmän linje avklarat och sommarlovet väntar. Bägge har mött motgångar under året som gått, men har också firat många framgångar. Inte minst på det personliga planet.

SARA GÅR SIN EGEN VÄG

Sommarlovet står för dörren och för Sara Korkuts del innebär det sannolikt jobb här på Tollare. Sommartid omvandlas nämligen skolan till vandrarhem och restaurang. Sara har fått löfte av rektor Anders Svensson om att få bo kvar på området under lovet – och dessutom få sommarjobba, eventuellt i restaurangen. Bakgrunden till löftet är beskedet om att priset för mat och internet kommer att höjas från och med nästa läsår. För Saras del innebär det en ökad

kostnad på 1200 kronor i månaden. En hög summa för den som lever på marginalen.

– Jag blev jätteorolig när jag fick höra det. Jag jobbar redan extra för att få ihop min ekonomi. Ett tag tänkte jag att jag kanske får hoppa av skolan om jag inte får ihop pengarna. Men rektorn har varit väldigt tillmötesgående och lovat mig och andra oroliga elever att det ska ordna sig. Och eftersom jag inte har någonstans att ta vägen över sommaren får jag bo kvar. Det känns fantastiskt!

"Jag har utvecklats enormt, inte bara studiemässigt, utan också som människa."

Sara tar sig för bröstkorgen som för att understryka hur tacksam hon är mot rektor och skolan. Tollare betyder allt för henne. Under de sex månader som hon hunnit gå här har livet förändrats radikalt. Inte bara genom det faktum att hon numera har uppehållstillstånd, vilket är en stor lättnad i sig. Hon har dessutom fått

PER ÄR STOLT ÖVER SIG SJÄLV

För Pär Svensson har det här första läsåret på Tollare folkhögskola inneburit en revolution. För första gången i livet känner han sig stolt över sig själv och vad han har åstadkommit. I andras ögon är det kanske inga stordåd. Kunskapsluckor har han alltjämt, även om de sakta men säkert fylls igen. Matten är största problemet tycker han. Där behöver han mer stöd och övning. Men annars har han fått mycket bättre koll på hur han ska lösa sina skoluppgifter. Skolan har gett honom redskapen att jobba vidare och utvecklas studiemässigt.

Men revolutionen handlar mest av allt om hans personliga utveckling. Det har varit en resa från noll till, om inte hundra, så till femtio i alla fall. Det är en bit kvar innan Pär har nått sitt mål att bli en hel människa. Men han är på god väg.

– Jag tycker mer om mig själv i dag och har bättre förståelse för mina tillkorta-

kommanden. Jag har gjort fruktansvärt stora framsteg och är jättestolt över mitt arbete under året som gått, säger Pär och beskriver sådana självklara saker som att gå upp på morgonen, gå på lektionerna och hålla rutiner och ta ansvar som något anmärkningsvärt och stort.

– Det är så annorlunda mot det liv jag levtt tidigare. När man har ett missbruk finns inga rutiner alls. När jag ser att jag faktiskt klarar att ta ansvar växer min självkänsla. Jag kan! Och det går bättre och bättre för varje dag.

Pär är övertygad om att Tollare passar personer med hans bakgrund särskilt bra. Att miljön är nykter och att inga droger får förekomma på området är förstås viktigt för den som har haft ett missbruk. Men det handlar också om att acceptansen för människor med trasig bakgrund är hög.

– Här behöver man inte förklara sig, för vi är några stycken som har samma sorts bakgrund. Man behöver inte vara hemlig.

nära vänner, blivit frimodigare, öppnare, gladare och vågar visa känslor på ett sätt hon inte gjort på evigheter. Att tvingas sluta skulle vara ett oerhört bakslag.

– Jag ger aldrig upp och vet att oavsett vad som händer kommer jag att nå mina mål, även om det kan ta längre tid än planerat. Jag vill absolut bli socionom, kanske med inriktning på invandrare och deras specifika problem. Men att behöva byta miljö och kompisar skulle förstås vara knäckande. Motgångar kan vara stärkande. Men blir det för många går man under. Man orkar inte mer. Där vill jag inte hamna, säger Sara bestämt och lyser upp i ett snabbt leende. Det kan hon kosta på sig efter veckor av ångest över osäkerheten kring ekonomin. För nu verkar det ju finnas hopp, trots allt.

Hoppfull ser också relationen med mamman och syskonen ut. De var till en början oroade över Saras önskan om att stå på egna ben och bo för sig själv på ett

internat. I den kurdiska kulturen är hennes val kontroversiellt. En flicka går inte sin egen väg. Men nu verkar de acceptera.

– Mamma och två av mina bröder kommer hit från Turkiet och hälsar på. Det ska bli roligt, säger Sara utan att närmare gå in på sina känslor inför besöket.

Det är uppenbart att den kurdiska kulturen är något Sara helst inte talar om. Åtminstone inte i en tidning.

Hon fingrar på sin rosa sjal och låter blicken vandra ut mot de grönskande träden. Hon säger sakta att oavsett vad som händer vet hon i alla fall säkert att hon även fortsättningsvis kommer att gå sin egen väg och inte bry sig om vad omgivningen anser. Det är hennes liv och hennes val.

Under våra samtal har Saras bakgrund legat som ett raster över kämpaglöden och den fnattiga glädjen över att ha hittat "hem" här på Tollare. Hon ser sig lite som

en pionjär i sin grupp: ung kvinna med invandrarbakgrund. Och hon har några handfasta tips till den som är i hennes situation och vill hitta sin egen väg i livet.

– Tänk på dig själv och strunta i vad familjen säger eller tycker. Våga ta steget att stå på egna ben och ta emot hjälp från skolan, lärare och rektorn. Här på Tollare har jag känt ett fantastiskt stöd. Alla ställer upp och hjälper till om man har det svårt. Att skolan har en nykter profil är förstås ett bra argument för att få bo här. Utan alkohol blir det lugnare, vilket kan kännas tryggt även för en orolig förälder.

Sara återkommer gång på gång till den kämpaglöd som hon känner. Hon fullkomligt sjuder av revanschlystnad och en intensiv känsla av att ingenting, absolut ingenting, är omöjligt.

– Herregud, om någon för två år sedan hade berättat om Tollare hade jag aldrig trott det. Men man vet aldrig vad som

Alla vet att jag har varit missbrukare och det är ingen stor sak här. Jag kan vara mig själv och ändå bara vara en i mängden. På

en annan skola hade jag kanske legat lite lågt med min bakgrund, säger Pär och tillägger att Tollare är en skola som gärna

tar emot människor med problematisk bakgrund. Det vet folk och är inget att hymla om. På så vis upplever han att han är i gott sällskap och kan bli en av många goda förebilder för andra med liknande bakgrund.

– Någon som just blivit nykter kan kanske tänka "fan, Pär fixade det! Kan han så kan jag." Om jag kan påverka någon före detta missbrukare att våga satsa på en utbildning i vuxen ålder så är jag bara glad.

Människor i hans omgivning reagerar i allmänhet positivt på hans val att studera. Någon har blivit paff över att han som är så pass gammal, pluggar. Men de flesta säger: kör hårt, Pär!

Självkänslan har vuxit av flera skäl. Ett av dem är hans nya tänder.

– Alla tänder i överkäken är nya. Nu kan jag skratta och le igen, säger Pär som faktiskt skrattar betydligt mer vid det här mötet än han gjort tidigare. Han känns ledigare, gladare, ja nästan uppsluppen. Håret är längre och ligger som en tät rya-

händer i livet. Nu är jag här och har aldrig varit så lycklig och nöjd. Jag har utvecklats enormt, inte bara studiemässigt, utan också som människa. När jag kom hit var jag tyst och tillbakadragen och skämdes för att visa om jag mådde dåligt. Jag sa alltid med ett leende att allt var bra, även när det inte var så. Nu står jag för den jag är och hur jag mår. Det är otroligt befriande.

Superlativen bubblar ur Sara och med yviga gester understryker hon vad hon menar. Förändringarna är så många att orden knappt räcker till. Som det här med att sätta gränser. Tidigare vågade hon inte säga nej. Nu säger hon ifrån om det inte passar. På köpet kommer respekt, både från andra och från henne själv. I studie-sammanhang vågar hon ta mera plats och vågar prata högt och tydligt inför klassen. Självförtroendet har ökat.

– Jag har fått höra från några lärare att jag har utvecklats enormt. Då bli man glad! ■

"Man behöver inte vara hemlig. Alla vet att jag har varit missbrukare och det är ingen stor sak här."

matta på huvudet.

Finns det några funderingar på att träffa en kvinna nu när tänderna är vackra och våren står i full blom? Pär skruvar lite på sig och ler. Jo, såklart vill han träffa kärleken. Men än så länge är självkänslan lite för låg för att han ska våga börja dejta på allvar. Prio ett just nu är nykterheten och skolan. Att träffa en tjej får komma när tiden är mogen.

– Man är ju rädd att bli avvisad. Just nu kör jag inte stenhårt på att träffa någon, jag har fullt upp med att lära känna mig själv. Jag måste våga möta mina rädslor

och älska mig själv innan jag kan möta en kvinna.

Pär berättar att han har strategier för att möta sina rädslor. Ett sätt är att inte tänka så mycket utan bara göra. Att aktivt gå in för att göra saker man egentligen är orolig och rädd för. När man vågat inser man att det inte var så farligt.

– Att ställa upp på de här intervjuerna i Accent är en sådan sak. Det har varit en utmaning för mig, en rolig sådan, konstaterar han och nämner att folk kommenterat hans medverkan och tyckt att det är strongly gjort.

En annan framtida utmaning är kontakten med dottern, i dag 22 år gammal. I nuläget är den obefintlig.

Pär talar varmt om henne, kärleken är stor och viljan att någon gång få vara henne nära större. Men han förstår att just nu går det inte. Hon vill inte, hon är arg på sin pappa som inte fanns där när hon var barn.

– Hon är rädd, sviken och bitter och det förstår jag. Men jag ser tiden an och tror att det kommer att lösa sig. Just nu måste jag ha fokus på mig själv och utvecklas som människa. Jag mår bra i dag och har sinnesro och det räcker långt. Lyckan måste jag finna inom mig själv innan jag kan ge något till andra, säger Pär och berättar än en gång att han ser väldigt ljus på framtiden. Han låter nästan frälst. Inga mörka moln ska få skugga den sol som stigit över hans nya, nyktra liv.

Han tystnar och funderar en stund.

– Jag vet inte hur framtiden ser ut, men jag har en inre övertygelse om att det kommer att bli bra. ■

GLÄDJE MED

SWING

Svetten rinner, höfter svänger och kjolar lyfts från golvet.

På danspalatset Chicago är det full fart en onsdagskväll.

– Här är det fokus på dansen.

Någon alkohol behövs inte, säger stammisen Elin Rhodiner.

TEXT OCH FOTO **LISA PERSSON**

Redan i hallen är stämningen upprymd. Ivriga besökare hänger snabbt in sina ytterjackor i garderoben och byter om till dansskor. Folk nickar vänligt åt varandra. Alla tycks känna alla. Nerför trappan till den rödtonade danssalongen ska det första swingbandet precis börja spela. I kväll är det duell. Stockholmsbandet Handsome Freds mot västkustkillarna i Gentlemen and Gangsters – publiken utser segraren. Förväntningarna är höga.

– Då kör vi! ropar konferenciern, på besök från New Orleans, i mikrofonen.

Så brakar blåsinstrumenten loss, och dansgolvet fylls snabbt upp.

Intresset för att dansa lindy hop har blivit rekordstort. Runt om i landet är kurserna fullbokade. Men det är inte bara den fartfyllda dansen som lockar utan en hel tidsepok. Storbandsjazz och swing, vintagekläder och en längtan tillbaka till mellankrigstidens amerikanska musik- och stilideal. Att komma till Chicago under en lindy hop-kväll är som att kliva tillbaka 80 år i tiden. Många av besökarna är omsorgsfullt uppklädda i 20- och 30-talsstil – höga kjolar och byxor,

Stockholmsbandet Handsome Feds får publiken att jubla och golvet att vibrera. Ändå blir det västkustkillarna i Gentlemen and Gangsters som tar hem vinsten.

I baren är det vatten eller läsk som gäller för de flesta. Vinglasen förblir prydligt orörd på sin hylla.

hängslen, sjaletter och lockade hår.

– Vi som kommer hit har väl lite av en fäbless för den forna glansen. Många dras till flörten med dåtiden, och kommer hit för att hitta ett alternativt uttryck, säger Elin Rhodiner, 19 år.

För många är swingkulturen också en fristad från alkohol.

– Det behövs inte. Man blir hög av att dansa! Dricker man tappar man känslan och koordinationsförmågan. Det finns så många andra tillfällen i livet med alkohol, det är skönt att ha en plats där man inte har det, säger Elin. Hon har kommit till

Chicago i ungefär ett år nu.

– Jag fastnade direkt. Hela stilen är så snygg. Folk kommer hit av lite olika skäl. Vissa för motionen, de dricker självklart inte. Lika lite som att man tar en shot innan man går till Friskis och Svette. Andra kan ta en öl, men det är aldrig någon som blir full här, berättar Elin.

Hon får medhåll från Gunnar Arnolds-son som står och blickar ut över dansgolvet.

– Att man inte dricker här var en av anledningarna till att jag hakade på. Att dansa så intensivt i tre timmar i sträck

med alkohol i kroppen, prova själv, man orkar inte!

I sex år har han kommit hit, både för att dansa och som diskjockey.

– Det är också en ekonomisk fråga. Många studenter har inte råd. Då är det skönt att kunna komma till ett ställe där man slipper betala en massa, säger Gunnar.

Det blir en paus i musiken och kön ringlar sig lång till salongens enda vattenkran. Besökare med svettpärlor i pannan sätter sig i de röda plyschsofforna för att pusta ut mellan låtarna.

Lindy hop karakteriseras av de böjda knäna, snäva höftsvängningarna och – på högre nivåer – de akrobatiska inslagen och höga hoppen.

"Man blir hög av att dansa!
Det finns så många andra tillfällen
i livet med alkohol, det är skönt att
ha en plats där man inte har det"

ELIN RHODINER

– Jag har inte sålt en enda öl i kväll, utbrister bartendern Grace Johannes och skrattar. Hon verkar inte besviken för det.

I baren säljs hemmagjorda smoothes och pajer gjorda på ekologiska råvaror. Vinglasen står prydligt på sina hyllor, lika rena som tomma.

– Innan jobbade jag på Berns. Där var det mycket alkohol och det blir en helt annan stämning, berättar Grace, och öppnar en trocadero till en ung kille med mustasch och rutig kostym vid baren

– "swingdansdrickat", som han kallar det. Lindy hop var det som tidigare kallades jitterbug. Dansen uppkom i Harlem under 1930-talet, och kom till Europa genom amerikanska soldater under andra världskriget. På 1980-talet fick lindy hop en renässans som till stor del utgick från Sverige.

– Dansare som Lennart Westerlund och Anders Lind såg gamla swingfilmer från 1940-talet på bio, blev inspirerade och började utforska dansen. 1984 åkte de till USA och sökte upp dansarna i fil-

merna, stjärnor som Al Minns och Frankie Manning, berättar en av Chicagos danslärare Rikard Ekstrand.

Den swingvåg som dessa svenskar rullade igång har lett till att Sverige i dag härbergerar världens största swingdansläger – Herräng Dance Camp i Herräng, som varje år lockar tusentals dansare från hela världen.

– Lindy hop är något magiskt. Många som bara går förbi och tittar säger "shit, vad är det där för häftigt?". Det finns en sådan glädje i jazzmusiken och i hela kulturen runtomkring, säger Rikard. ■

MOTIONERNA SOM KAN VÄCKA DEBATT

Till årets kongress har 47 motioner inkommit. **Äm-
nena spänner från IT-policy till medlemskort
och substitutionsbehandling.** Accent har gått
igenom motionerna och presenterar här ett axplock.

TEXT **PIERRE ANDERSSON**

1 "Stoppa subutex på IOGT-NTO:s behandlingshem"

Ann-Christin Blomfeldt från Jokkmokk pekar i sin motion på de problem som behandling med subutex och metadon för med sig och menar att IOGT-NTO på det egna behandlingshemmet Dagöholm enbart ska genomföra helt drogfri behandling.

"De människor som vill leva ett drogfritt liv, vet vilka behandlingshem de ska söka till i dagsläget och väljer alternativ som är drogfria. Det finns tyvärr allt för få av den typen av behandlingshem i landet så marknaden för den typen av behandling finns om IOGT-NTO väljer att byta inriktning."

Förbundsstyrelsen menar att det här är ett så komplext område att frågan bör belysas ytterligare i ett rådslag under den kommande mandatperioden och ber att få återkomma till nästa kongress med konkreta förslag.

2 "Straffa fulla föräldrar"

IOGT-NTO-föreningen 283 Alne i Örnsköldsvik vill att det ska bli straffbart för föräldrar att berusa sig inför sina barn. Motionärerna menar att den som super sig full när man samtidigt har ansvar för barnen både utsätter dem för obehag och stora risker.

"Den här motionen syftar inte till att ge polisen och socialtjänsten i uppdrag att kontrollera att nykterhet råder i alla svenska hem. Däremot bör det införas lagrum som ger utrymme för skärpta straff i de fall där social misär uppdragas och där det uppenbarligen visat sig att vuxna varit berusade inför sina barn."

Förbundsstyrelsen ser vissa problem med hur ett sådant förslag från IOGT-NTO skulle uppfattas men tror att man kan klara hem argumentationen och yrkar bifall till motionen.

3

Namnändring

De tre motionärerna tycker att namnet IOGT-NTO upplevs som ålderdomligt och otydligt och vill ha ett mer tidsenligt namn som tydligt knyter an till organisationens verksamhet. De har dock inget eget namnförslag utan föreslår att en utredning ska tillsättas.

Förbundsstyrelsen hänvisar till den starka varumärkeskännetecken som finns kring IOGT-NTO och menar att ett namnbyte skulle medföra väldigt stora kostnader.

Styrelsen yrkar avslag på motionen.

4 Framtidsutskott

Erik Wagner, tidigare ledamot av förbundsstyrelsen, föreslår att IOGT-NTO ska tillsätta ett framtidsutskott som ska jobba fram till kongressen 2015 "med ett uppdrag att vrida och vända på några av de utmaningar vi som organisation står inför". Utskottet ska bestå av tio personer och motionären nämner tre exempel på frågor han tycker de ska arbeta med: "Framtidens organisation", "Bildning och ledning", och "IOGT-NTO i välfärden".

"De ska under dessa fyra år arrangera workshops, konferenser och samtal runt områden och regelbundet släppa rapporter till kongress, förbundsstyrelse, distriktsstyrelser och övriga medlemmar med fakta, analys och konkreta förslag."

Förbundsstyrelsen delar motionärens uppfattning om att arbetet med dessa frågor är viktigt men hänvisar till att man själva planerar att utse en strategigrupp som ska arbeta med framtidsfrågor fram till 2013 och yrkar därför avslag.

5 Värdegrund eller grundsatser?

Två motioner siktar in sig på ordvalet i förbundsstyrelsens förslag till den text som är tänkt att ersätta grundsatser och program i stadgarna.

Motionärerna menar att ordet "värdegrund" är omdiskuterat begrepp som dessutom saknar historia inom organisationen, och man vill därför behålla titeln "Grundsatser".

"Att ha ett eget ord för den ideologiska och idémässiga grund man vilar på är ett mycket starkt bevis på såväl ett genuint som långt engagemang. Detta är i allmänhet en styrka och något att tillvarata. Begreppet värdegrund däremot har ingen historia och skulle kunna användas i vilken organisation som helst."

Förbundsstyrelsen menar att det är viktigt att markera förändringen genom att välja en ny rubrik och står fast vid sitt ordval.

6 Modernare IT-system

Flera motionärer påpekar att IOGT-NTO:s webb-baserade verktyg till mycket stor del bygger på system från Microsoft och att detta ställer till problem för den som använder andra plattformar än Windows eller andra webbläsare än Internet Explorer.

I motionerna finns ett antal konkreta förslag som handlar om att organisationens IT-användning ska bli mer plattformsoberoende.

Förbundsstyrelsen försvarar att man idag endast stöder Microsoft-baserade system med att det är mest ekonomiskt fördelaktigt och hänvisar till arbetet med en ny IT-strategi. Därmed anser man motionerna vara besvarade.

7 "Återinför medlemskortet"

Inte mindre än fyra motioner vill att medlemskortet ska komma tillbaka. Lars-Ove Kårehed är en av motionärerna:

"Det är av stor vikt att man får ett medlemskort som man med stolthet kan visa upp som ett bevis på att man betalt för sitt medlemskap i denna fantastiska organisation. Lokalt är medlemskortet ofta knutet till någon form av förmåner som man inte har möjlighet att ta del av utan medlemskort."

Förbundsstyrelsen menar att det visserligen inte är någon stor sak att gå tillbaka till det tidigare systemet där medlemskortet skickades ut tillsammans med inbetalningskortet. Att, som en av motionerna anför, bara skicka kortet till de som verkligen betalat skulle dock bli kostsamt menar man.

Förbundsstyrelsen yrkar avslag på motionerna och menar att den här problematiken möjligen i framtiden kan lösas genom att medlemmen loggar in och skriver ut sitt medlemskort från hemsidan.

8 Mer pengar till distrikt och föreningar

IOGT-NTO-distriktet i Västerbotten har motionerat om att förändra fördelningen av IOGT-NTO:s intäkter så att omkring 32 miljoner kronor skulle gå till lokal och regional verksamhet – en kraftig ökning jämfört med de cirka 24 miljoner som föreslås i budgeten.

Förbundsstyrelsen hänvisar till att man tillsammans med distrikten nyligen genomfört den resursutredning som tillkom efter förra kongressen och föreslår avslag på motionen.

Därmed anser man motionen vara besvarad.

9 "Spel är en drog"

Curt Thapper från Växjö berättar i sin motion om sin bakgrund med ett eget spelberoende och menar att det är dubbelmoral av organisationen att dra in pengar på spel samtidigt som man kämpar mot andra beroenden.

Särskilt riktar han in sig på Miljonlotteriets internetspel och vill att dessa läggs ned. Motionären vill också att kongressen ska besluta att spel är "beroendeframkallande och en drog".

Förbundsstyrelsen menar att den typ av spel som Miljonlotteriet erbjuder på nätet inte generellt kan klassas som riskspel och pekar på lotteriets omfattande spelansvarsprogram. Förbundsstyrelsen menar också att även om Miljonlotteriets omsättning i dag är relativt lite på nätet, men att det tveklöst är där som framtidens spelmarknad finns, och yrkar därför avslag på motionen.

DYR KONGRESS AVSKRÄCKER MÅNGA

Kostnaderna för IOGT-NTO:s kongresser har dubblats på tjugio år. Mindre ideellt arbete och snålare kommuner är orsaken enligt Anna Carlstedt, som gärna vill se en diskussion om framtidens kongresser.

Kongressen har blivit dubbelt så dyr på 20 år, vad beror det på?

– En stor faktor tror jag är att kommunerna har det tufft ekonomiskt så de inte har möjlighet att stötta några arrangemang. När vi hade kongress i Örnköldsvik exempelvis fick vi alla kongresslokaler gratis av kommunen och så såg det ofta ut förr i världen. Sedan gjorde vi också i stort sett allting på ideell basis. Mattanter ställde upp ideellt och lagade maten, kongressfika fixades ideellt. Men så ser det inte ut längre.

Ser du några problem med att kongressen blir dyrare och dyrare?

– Det är klart att det är tråkigt att kost-

naderna ökar. Det vore roligare om man kunde få stöd på en ort men samtidigt tycker jag att kongresserna ska få kosta. Det upplägget vi har med arrangemang runt omkring är kostsamt och vill vi ha den typen av kongress så kostar det. Man får komma ihåg också att vi är en organisation som har god ekonomi.

Varför lägger man kongressen på ställen som Åre som alla vet är en svindyr plats att vara på?

– Jämtlands distrikt ville arrangera kongressen med Åre som kongressort och det bestämdes på kongressen 2007. Det fattades ett majoritetsbeslut och då får man acceptera det. Förra gången kostade kongressen två miljoner, i år har vi sagt att den får kosta max 1,7 miljoner.

Flera personer som jag har pratat med ska inte åka till Åre eftersom det blir för dyrt.

Ska människor stängas ute på grund av pengar?

– Organisationen måste inse vad det får för konsekvenser att lägga kongressen på en plats som Åre. Vi visste när vi bestämde för fyra år sedan att Åre ligger där det

ligger och att det är svårt att hitta billigt boende. Jag förstår att det är ett bekymmer att folk som har dåligt med pengar inte kan åka. Vissa kan lösa det lokalt genom att föreningen går in och betalar. Man vill att kongressen ska ge mycket, frågan är vad det får kosta.

Vilken utveckling skulle du vilja se i framtiden?

– Jag vill lyfta diskussionen om vem som ska arrangera kongressen och om vilka orter man ska vara på. Jag tycker att det vore spännande om man i alla fall prövade tanken på att förbundet ska arrangera kongressen.

Lite motsägelsefullt har deltagaravgiften faktiskt halverats på tjugio år, visste du det?

– Nej det hade jag ingen aning om. Jag vet att man pressar den så mycket det bara går, det tycker jag är väldigt bra att höra.

Men vad hjälper det när allt runt omkring kostar jättemycket pengar?

– Precis! Det är ungefär som att lägga en skidresa i Chamonix i Frankrike och sedan bli förvånad över att det är dyrt.

JOANNA WÄGSTRÖM

ENKÄT Tycker du att det är för dyrt att åka på kongress?

Emil Österlund, BJURSÅS

– Själva deltagaravgiften är inte jättedyr. Men jag ska inte åka i år för att det kostar så mycket om man räknar in alla kostnader, speciellt om man har barn. Det är idiotiskt att lägga kongressen i Åre som är ett jättedyrt ställe att vara på.

Micke Fjäll, STÅDJAN

– Det är ofta boendet som blir dyrt. För många kan även deltagaravgiften vara mycket pengar att lägga ut. Förbundet borde kunna hjälpa till lite. Deltagaravgiften borde kunna halveras med hjälp från förbundet.

Ulf Eriksson, FALUN

– Ja. Och ju mer man drar in på de arrangemang som ingår i avgiften desto dyrare känns det. Förut ingick det en massa kul men nu blir det bara möten och färre dagar, då känns det dyrare.

Oskar Jalkevik, STOCKHOLM

– Ska man ha häftiga lokaler på häftiga orter då blir det onödigt dyrt. Kongressen behöver inte vara i centrum i storstan. Jag tycker att kongressen tappade charmen när vi var på mässan i Göteborg. När det gäller deltagaravgiften så är det mycket mindre som ingår nu.

Kongressen. Platser och kostnader

1991 Falun. Lokal: skola

Kostnader: 832 902 kr

1993 Växjö. Lokal: skola

Kostnader: 734 911 kr

1995 Örnsköldsvik. Lokal: skola

Kostnader: 917 311 kr

1997 Köping. Lokal: skola

Kostnader: 777 179 kr

1999 Gävle. Lokal: högskolan

Kostnader: 887 853 kr

2001 Stockholm. Lokal: skola

Kostnader: 1 438 026 kr

2003 Jönköping. Lokal: mässan

Kostnader: 1 293 374 kr

2005 Piteå. Lokal: mässan

Kostnader: 1 542 502 kr

2007 Uppsala. Lokal: s

Kostnader: 1 589 741 kr

2009 Göteborg. Lokal: s

Kostnader: 2 079 766 kr

2011 Åre.

Lokal: konferenshotell

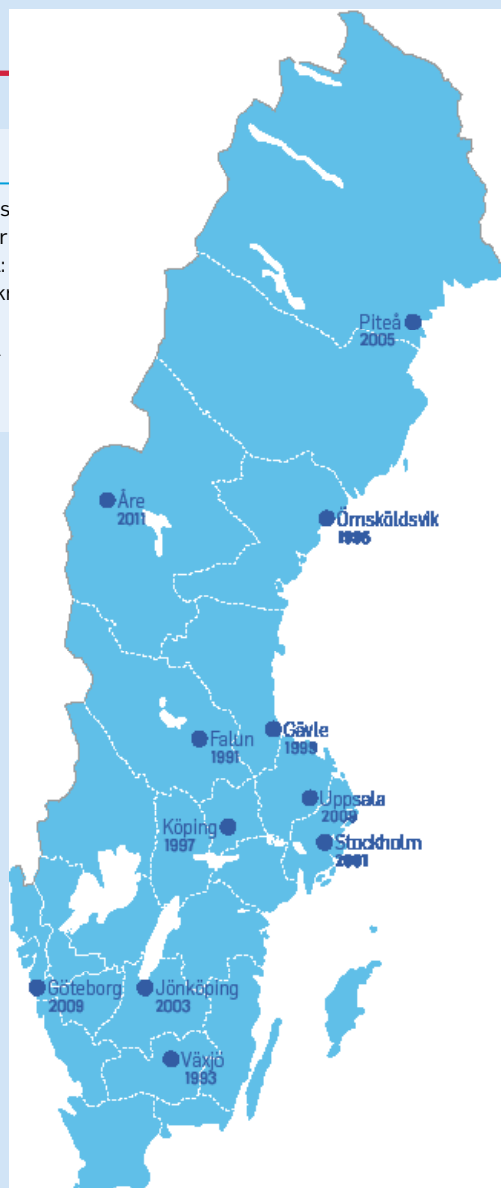
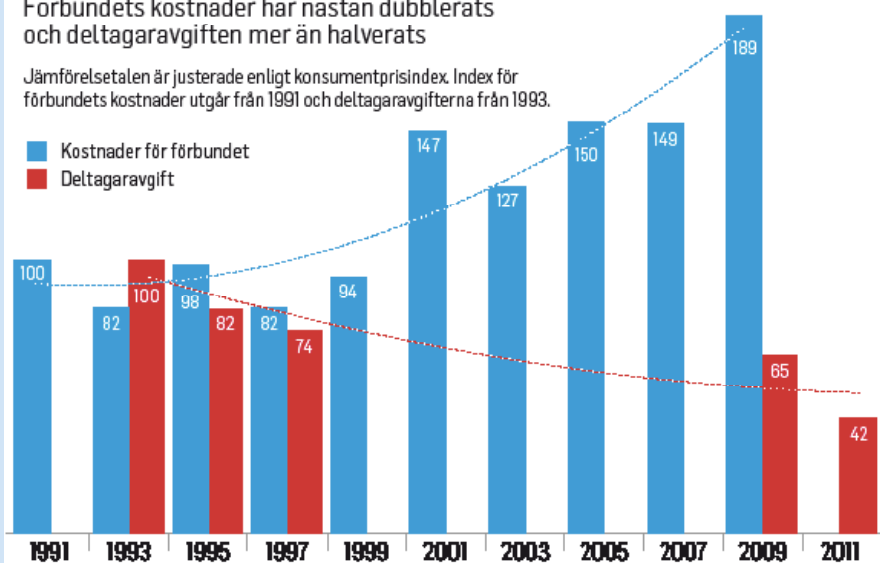
Budget: 1,7 miljoner

Så mycket kostar kongressen

Förbundets kostnader har nästan dubblats och deltagaravgiften mer än halverats

Jämförelsetalen är justerade enligt konsumentprisindex. Index för förbundets kostnader utgår från 1991 och deltagaravgifterna från 1993.

■ Kostnader för förbundet
■ Deltagaravgift

Lena Borgs, ÖRÅNGARNA

– I och för sig så handlar deltagaravgiften inte om så mycket pengar men det blir mycket med hela evenemanget. Jag skulle inte ha råd att åka som enskild medlem. Det är helheten med resa, boende och mat, då drar det iväg.

Platta golv orsakade dyraste kongressen

Göteborgs distrikt arrangerade 2009 den dyraste kongressen någonsin. Accent har ställt fem frågor till Jan Linde som höll i trådarna som kongressgeneral.

Ni arrangerade IOGT-NTO-historiens dyraste kongress. Vad var det som hände?

– Det var valet av kongresslokaler. Den stora kostnaden var Svenska mässan.

Varför valde ni att vara i en lokal som Svenska mässan?

– Dels för att det var bekvämt men framförallt för att alla organisationer ville ha lokaler med platta golv. De ville inte ha en aula med trappor eftersom det passiviserar folk. Man

begär inte ordet om man ska tränga sig förbi folk för att komma fram till talarstolen.

Men var inte det svindyrt?

– Jag kommer inte ihåg exakt vad det kostade men det handlar om några hundra tusen.

Varför valde ni inte att hyra in er i en skola eller något mindre flådigt?

– Vi hade billigare lokaler på förslag, som Handelshögskolan, men förbunden och NSF krävde att det skulle vara platta golv och då fanns det inte så mycket att välja på.

Skulle ni göra likadant om ni fick börja om?

– Om kravet är platta golv så går det inte att göra på något annat sätt.

JOANNA WÅGSTRÖM

MEST MÄN I DISTRIKTS- STYRELSENA

Det är si och så med jämställdheten i IOGT-NTO:s styrelser. Bland distriktsstyrelserna är det endast två som har jämn könsfördelning: Uppsala och Västmanland. Sämst i klassen är Östergötland med sju män och noll kvinnor.

Övriga tjugo distrikt spretar åt olika håll. Några har en klar majoritet kvinnor. Många har en övervägande andel män. Ordförandeposterna är mer jämnt fördelade: 10 kvinnor och 13 män. Det visar Accents kartläggning inför kongressen.

På 2007 års kongress togs beslut om att IOGT-NTO senast 2011 ska vara en jämställd organisation. Då hade frågan redan varit uppe på två tidigare kongresser. Från och med 2010 skulle 90 procent av samtliga styrelser ha en jämn könsfördelning, helst 50/50. Det spikades också att jämställdhetsarbetet ska genomsyra och vara en naturlig del av nykterhetsrörelsens verksamhet. Men målen är långt ifrån uppnådda. Anders Karlsson, ansvarig för projektet Nyktra kvinnor kan, är besviken.

– Föreningarna måste börja ta den här frågan på allvar. Man kan inte bara luta sig tillbaka och konstatera att det

inte gick att få in fler kvinnor. Vi måste titta på varför män ofta har de tyngsta posterna. Vad beror det på? Varför vill inte kvinnor sitta med i styrelserna? Vad kan vi göra rent konkret för att underlätta? funderar Anders Karlsson och tillägger att det är lätt att säga att man är för jämställdhet. Men vad betyder det i praktiken?

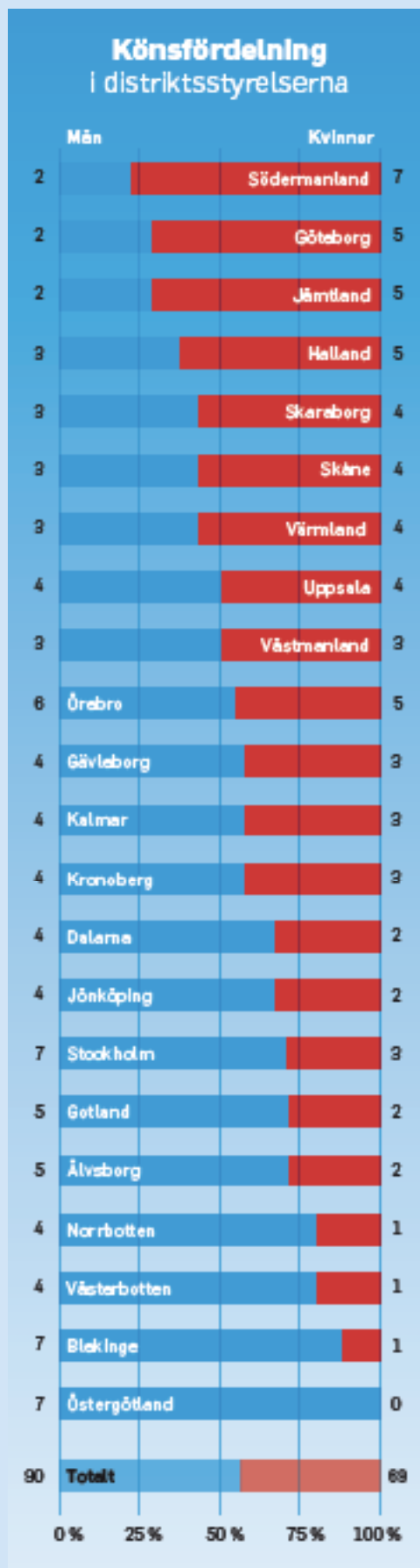
– Jag anser att jämställdheten börjar hemma. Om kvinnor slipper halva hushållsarbetet kanske de orkar gå på styrelsemöten, säger han.

Anna Carlstedt, IOGT-NTO:s förbundsordförande håller med och tar sig själv som exempel.

– Utan min man som tar mer än halva hushållsarbetet hade jag aldrig klarat att vara förbundsordförande. Jag tror att jag är en förebild i min roll. För första gången har vi också en kvinnlig förbundskassör. Hur könsfördelningen ser ut på ordförandenivå ger en bra bild av hur det står till med jämställdheten. Men visst finns det mycket kvar att jobba med.

Anders Karlsson menar att jämställdhetsarbetet inom IOGT-NTO bara har börjat. Arbetet måste självklart fortsätta. Fler måste bli aktiva i frågan och föreningarna måste börja tycka att det här är en prioriterad fråga. Jämställdheten måste bli en naturlig del av allt arbete. Där är vi uppenbarligen inte ännu.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Wasserman

NAMN: MARIANN, 71, OCH BÖRJE, 74

BOR: I HUS I SUNDSVALL

FAMILJ: VUXNA BARNEN JOAKIM, MARIKA, WILMA OCH ZANDRA. SAMT FYRA BARNBARN.

MEDLEMMAR I FÖRENINGEN: 946 JARLABERG

Hur länge har ni varit medlemmar?

– Jag blev medlem redan som 16-åring. Då drack inte tonåringar, så det där med alkohol var ingen stor sak. Det var alla roliga aktiviteter som föreningen kunde erbjuda som lockade. Det var först senare som jag insåg att man inte behöver dricka för att ha kul. Börje drack inte, men var inte medlem när vi träffades under studietiden i Stockholm. Han var ingen föreningsmänniska. Men genom mig blev han till slut medlem 1967. Och sedan dess har vi varit väldigt föreningsaktiva båda två.

Ni är mycket på resande fot och är just nu på väg till Malta. Är resor ert största intresse?

– Helt klart. Vi har rest oerhört mycket och har betat av bortåt 44 länder och har besökt alla världsdelar. Vi har bland annat varit i Peru, Libyen, Kina, Vietnam, Sri Lanka, Mexiko och Australien. Vår första långresa gick till Japan. Vi arrangerar oftast våra resor själva, men har också rest mycket med Sober-resor. Det är fantastiskt bra! Inte så billigt, men välorganiserat med intressanta resmål, så man får valuta för pengarna. Men vi har också följt med på många resor genom IOGT-NTO och Junis, eftersom vi är engagerade i det internationella arbetet.

Varför då?

– När vi har sett hur mycket vår verksamhet betyder i andra länder inser man att det vi gör är viktigt. Men så klart handlar det också om att vi är intresserade av att resa och lära känna nya kulturer. Vi har inte bara rest själva utan också tagit emot besökare från andra länder i vårt hem. En gång hade vi en vietnamesisk flicka boende hos oss en vecka på ett utbytesprogram. Tu Nin kom med flipflops i plast mitt i vintern. Det första vi fick göra var att köpa rejäla kängor till henne!

Har ni någon drömmaresa kvar att göra?

– Ja, Indien. Men vi törs inte riktigt åka dit ensamma, utan hoppas att Sober-resor ska arrangera en resa dit.

Kan ni ge några bra resetips?

– Rulla ihop kläderna i väskan, då får man plats med mer, samtidigt som de inte blir särskilt skrynkliga. Förbered resan genom att läsa på lite, det har man glädje av. Och skriv dagbok. Korta små anteckningar varje dag ger mer än foton. När man läser färdas man tillbaka till den känsla man hade på resmålet. Minnena kommer tillbaka blixtnabbt.

TEXT OCH FOTO **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

"När vi har sett hur mycket vår verksamhet betyder i andra länder inser man att det vi gör är viktigt"

Känner du någon som borde bli månadens medlem?

TIPSA OSS på
accent@logt.se eller
Accent, Box 12825,
112 97 Stockholm

När Somaliland nyligen fick Malmö stads integrationspris var EU-projektet och det nära samarbetet med IOGT-NTO en av anledningarna.

SOMALILAND

– VÄGEN IN I SAMHÄLLET

Till föreningen Somaliland i Malmö går många somalier för att få hjälp med krångliga blanketter och för att upprätta sitt CV. Där erbjuds även läxhjälp och där kan man lära sig om khat i cirkel.

Somalilands samarbete med IOGT-NTO är inne på sjunde året och har bland annat lett fram till Malmö Stads integrationspris.

TEXT **SVEN ROSELL** FOTO **MARTIN LINDEBORG**

Strax efter klockan fem på eftermiddagen hörs ivriga röster i dörröppningen. Ett stort gäng barn och unga anländer i samlad tropp till läxhjälp. Barnen i låg- och mellanstadieåldern skuttar in i ett rum och de äldre går in i ett annat. Skolböckerna plockas genast fram ur väskorna.

Ikram Abdulkadir, 10, har i hemuppgift att beskriva vad som händer när vatten

kokar. Med prydliga bokstäver skriver hon om värmen och bubblorna. Texten är inte särskilt svår tycker hon, men ett ord förstår hon inte.

– Vad menas med ”termometer”?

Läxhjälparen Anna Gulin förklarar och strax skiner Ikram upp. Hon har förstått.

– Jag har länge letat efter någonstans

att vara läxhjälp. Det var något jag själv saknade i skolan, berättar Anna en stund senare.

Genom sitt engagemang i Svenska Kyrkan fann hon Somalilands läxhjälp. Nu är hon en av föreningens frivilliga som är här varje torsdag.

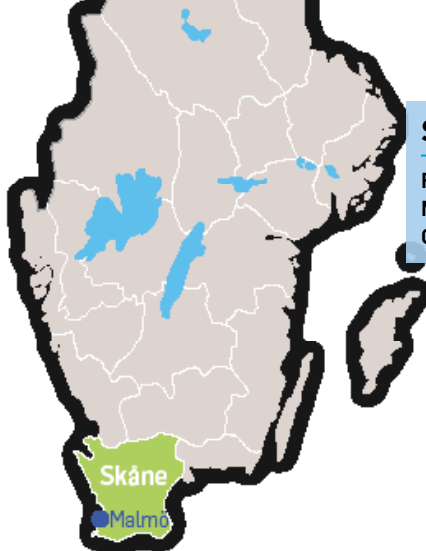
Bredvid Ikram kämpar Munira Ahmed, 11, med läxan i matte.

– Det är jättebra med läxhjälp. Vi är många i familjen så hemma är det stökigt, förklarar hon.

I ett annat rum grillas Ceren Jildiron i svensk grammatik tillsammans med systarna Jasmin och Suad Isak. Sofia Arvehammar övar dem i att bilda meningar med verb i supinum. Efter fem månader i Sverige kan de tre tjejerna redan en hel del

"Jag har länge letat efter någons att vara läxhjälpare. Det var något jag själv saknade i skolan"

ANNA GULLIN

Skåne. Hårda fakta

Föreningar 40 st

Medlemmar 1 600 st

Omsättning ca 3 miljoner kronor

HALLÅ DÄR!

Aage Kilsand

distriktsordförande i Skåne.

Hur ser medlemsutvecklingen ut i Skåne distrikt?

– Tyvärr har medlemsantalet sjunkit. Från 2000 till 1600 i dag. Vi vet inte exakt varför men tror att många som fallit bort är sådana som värvats gratis och som inte vill vara med när det är dags att betala.

Sedan har vi många äldre medlemmar också som successivt går bort. Samtidigt är 60 procent av våra medlemmar värvade de senaste 4-5 åren.

Vad arbetar ni med just nu i distriktet?

– Vi har ju ESF-projektet där vi arbetar med somalier. Och så arbetar vi aktivt med förebyggande arbete och medlemsvärvning. Vi har en i styrelsen som är ansvarig för värvningen, men det är inte så enkelt. Skåne är ett väldigt stort distrikt och dess invånare utgör 13 procent av hela Sveriges befolkning. Här finns också 33 kommuner. Många av våra värvare är äldre och är vana vid ett visst sätt att tänka. Då går det inte så fort. Jag brukar säga att man får ta något gammalt och möblera om!

Vilka är era största utmaningar?

– Dels det förebyggande arbetet. Närheten till kontinenten gör att vi har ganska stora problem med alkohol och droger. Vi peppar våra medlemmar och föreningar att arrangera utåtriktade jippon för att uppmärksamma att vi finns och jobbar mot droger. Bland annat kommer vi att dela ut flygblad kring skolavslutningen. Vår tanke är att alla kan göra en insats, bara man gör något. Vår andra stora utmaning är att värva fler medlemmar. ■

FOTO: PRIVAT

Aage Kilsand

Hjälp med läxläsning är en viktig del av samarbetet. Samtal om Kat och andra droger är en annan.

svenska. Alla siktar på högre studier – de vill i tur och ordning bli arkeolog, läkare och barnmorska.

Somaliland har informatörer som är ute bland nyanlända landsmän för att tala med dem om hur det svenska samhället fungerar. Mycket handlar om barn och familj. Ett annat samtalsämne är droger och då inte minst khat. Alla behöver få veta att khat är narkotikaklassat. De somalier som tuggat khat i hemlandet fortsätter i många fall att göra det i Sverige.

– I studiecirklarna diskuterar vi vad khat egentligen är. Vad kostar kat familjen och samhället? Och hälsan, tänderna... Vad säger lagen och vad händer om jag blir straffad? säger Jama Ismail som är föreningen Somalilands ordförande.

I samarbete med IOGT-NTO driver Somaliland ett EU-projekt med gemensam styrgrupp. Syftet är att bryta många somaliers utanförskap och att öka deras möjligheter till egen försörjning. Tillsammans har de också organiserat konferenser och möten om khatmissbruk.

– Vårt samarbete går utöver det vanliga, säger Peter Tuvegård, IOGT-NTO:s distriktskonsulent i Skåne.

När Somaliland nyligen fick Malmö stads integrationspris var EU-projektet och det nära samarbetet med IOGT-NTO en av anledningarna.

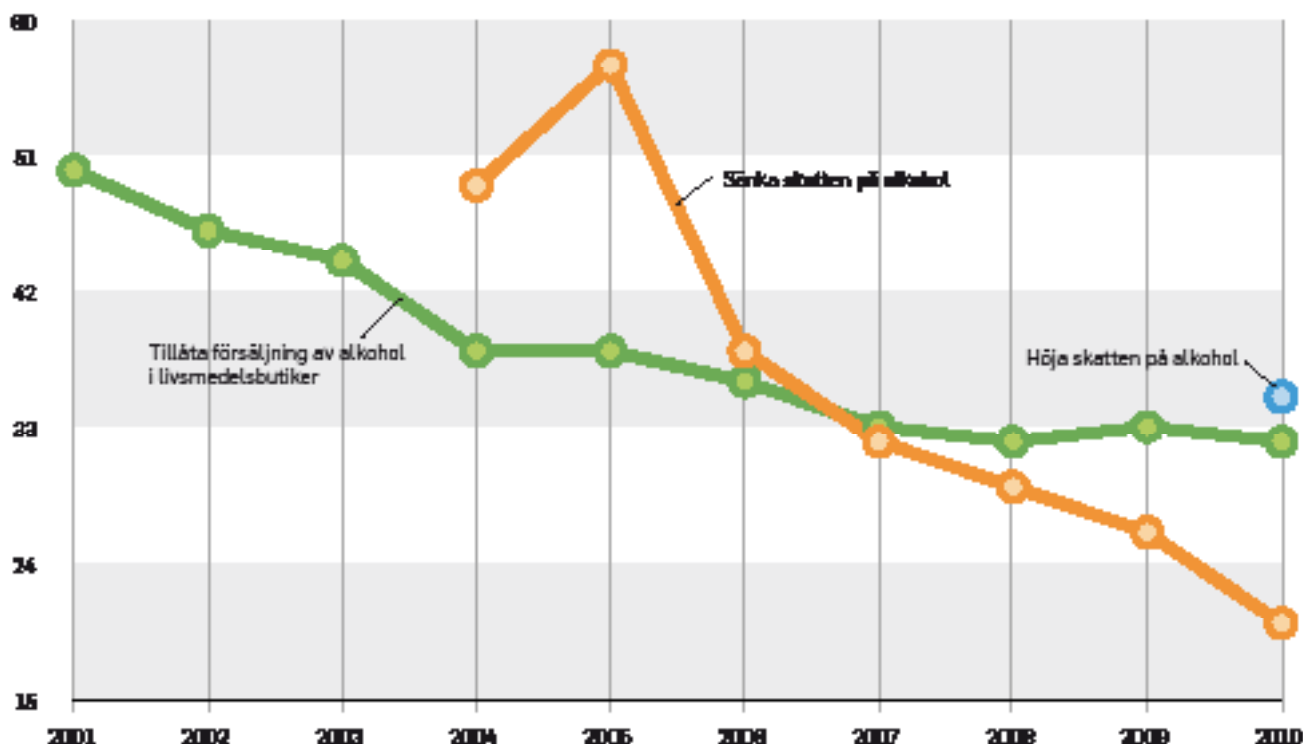
– Det finns ett otroligt engagemang i föreningen. De vill väldigt mycket, säger Hanna Larsson, studiekonsulent på NBV som samarbetat med Somaliland sedan 2007. ■

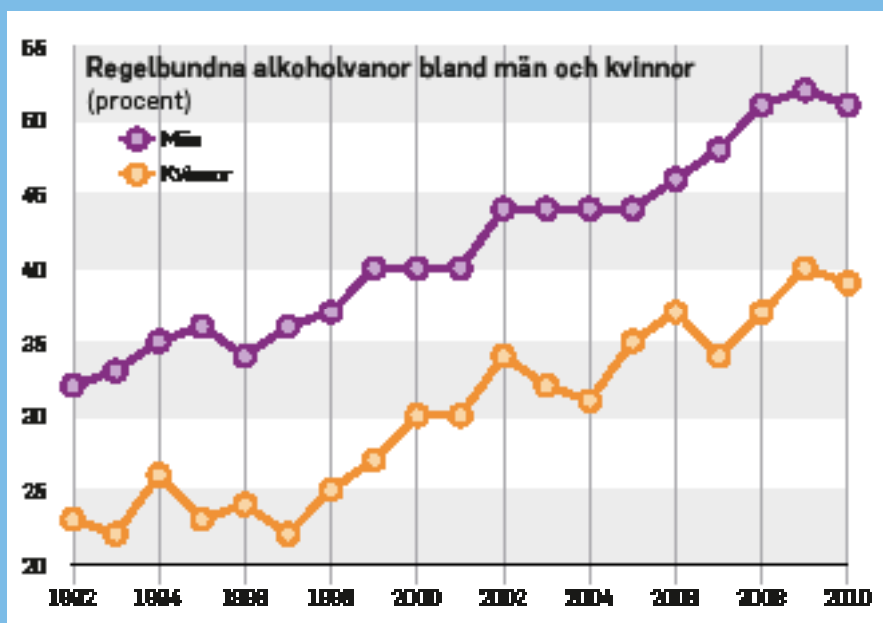
I fokus. Stort stöd för restriktiv alkoholpolitik

Alkoholkonsumtionen i Sverige har ökat de senaste 20 åren, i synnerhet bland dem som dricker ofta. **Ändå har intresset för sänkt alkoholskatt, avskaffandet av Systembolaget och alkohol i vanliga livsmedelsbutiker minskat.** Det visar en färsk undersökning från SOM-institutet vid Göteborgs universitet. Paradoxen kan förklaras med att svenskarna har en traditionellt restriktiv hållning till halkohol och att moral och solidaritet går före krass egennytta.

SVENSKARNA GILLAR HÖG ALKOHOLSKATT

Befolkningens stöd för att sänka alkoholskatten samt att tillåta alkoholförsäljning i livsmedelsbutiker (procent)

HALLÅ DÄR!

Lennart Weibull

som står bakom SOM-studien "Alkoholholliberalism på väg att bli omodern?".

Varför är alkoholholliberalismen på väg att bli omodern?

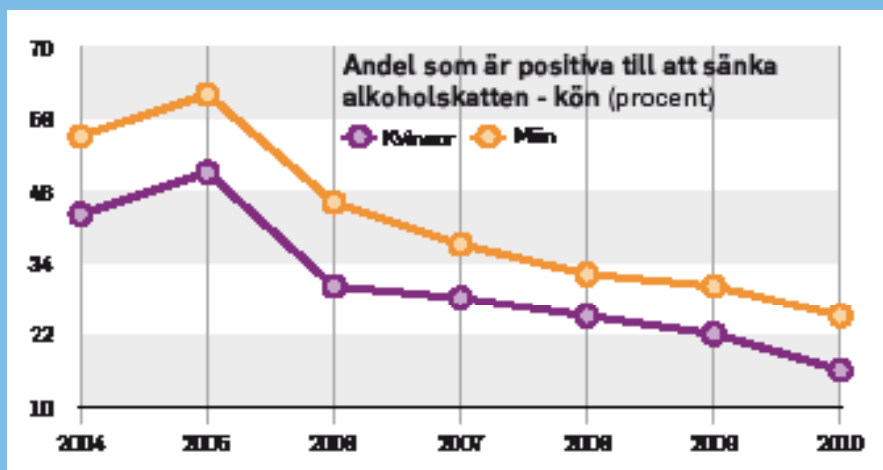
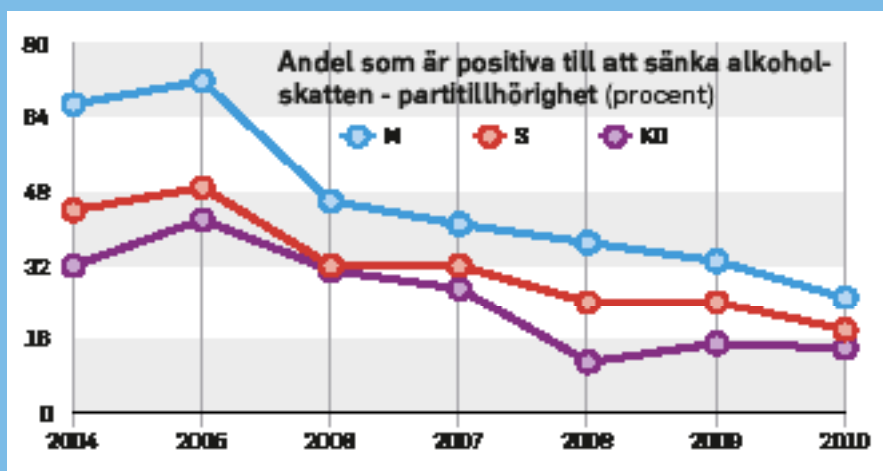
– Vi förutsätter ofta ett enkelt nytotänk, där alla människor som dricker automatiskt vill ha billigare alkohol. Ingen vill väl betala mer än minsta möjliga för något man konsumerar mycket av? Men det fungerar uppenbarligen inte så fullt ut. I Sverige har vi traditionellt en restriktiv syn på alkohol och den ligger som en resonansbotten när exempelvis frågan om alkoholskatt dyker upp.

Är människor mer solidariska och rättsskaffens än man tror?

– Den negativa inställningen till att sänka skatten och sälja alkohol i matbutiker handlar till viss del också om att vi fått bättre ekonomi. Det hade kunnat betyda att mer vill ha mer. Men i stället tänker många att folkhälsan skadas om skatten sänks. Inställningen tycks vara att vi har råd att betala höga skatter nu när ekonomin går bra. Men ideologin och moralen är förstås också en viktig faktor. Vi svenskar känner en solidaritet med skattesystemet och litar på att en hög alkoholskatt är bra för dem som far illa av alkoholen. Man är medveten om att alkohol är ett stort samhällsproblem.

Är det stora skillnader mellan olika grupper i samhället?

– Nej, samtliga partier, förutom Sverigedemokraterna, är emot sänkta alkoholskatter och försäljning av alkohol i butiker. Bland Kristdemokraterna vill endast 20 procent sänka skatten. Även höginkomsttagarna delar denna inställning. Sverigedemokraterna avviker som sagt. Där vill 57 procent ha sänkta alkoholskatter och möjlighet att handla vin i vanliga butiker. Här är det bristande moral och nytotänk som härskar. Det är ganska signifikativt att de flesta Sverigedemokrater är unga män. De är den grupp som är mest positiv till sänkta alkoholskatter. Kvinnor är i allmänhet mer restriktiva och har ett större socialt engagemang.

HALLÅ DÄR!

Sven-Erik "Garvis" Alfredsson

Hur går det med digitalsatsningen på opera via satellit på Forum i Köping?

– Vi har haft en halvrisig vår, men det är det många som sänder digital-opera från Metropolitan i New York som har haft. Det beror troligen på att repertoaren har varit ganska okänd. Den har inte lockat ny publik. Det folk inte känner igen törs man inte gå på om man inte är väldigt operaintresserad. Vi har haft en

stadig kärna på 40–50 personer som har kommit, men inte så många utöver dem.

Hur ser hösten ut?

– Den ser betydligt bättre ut. Det blir fler kända operor, som exempelvis La Traviata.

Dessutom åter-

kommer en sing-alongsatsning som vi hade för några år sedan med Malena Ernman. Nu blir det sing-along med musiker i stället. Peter Jöback leder det hela. Det är en svensk produktion som vi tror mycket på. Allsång brukar locka mycket folk.

Vilka är era största utmaningar framöver?

– Vi har stora bekymmer med ekonomin och håller på och förhandlar med kommunen. Men det ser positivt ut, jag tror att vi kommer att lösas detta. Beslut kommer i juni.

Hur profilerar ni IOGT-NTO gentemot operapubliken?

– Vi är väldigt närvarande, med mycket personal på plats under föreställningarna. Vi hälsar publiken välkommen och berättar vilka vi som arrangerar är. Man kan köpa fika i pausen och vi är tydliga med att ingen alkohol serveras.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

SEMESTERTIPS

Museerna där historien kan återupplevas

Museijärnvägar, nedlagda fabriker och utställningar om nykterhetsrörelsens begynnelse. 1 400 arbetslivsmuseer visar upp det moderna Sveriges historia. Accent tipsar om de bästa.

MUSEER Utspridda som ett pärlband längs med semestervägarna finns 1 400 arbetslivsmuseer. Tack vare ideellt arbetande krafter, 15 000 människor beräknas vara engagerade, lyckas de levandegöra Sveriges industrialisering och moderna historia. För till skillnad från vanliga museer är föremålen i dessa museer inte inlåsta i glasmontrar. Istället tas de bruk. Det är nedlagda fabriker som startas upp på nytt, flygplan, ånglok och båtar som tar nya passagerare.

– 1900-talets historia ska berättas på de platser där det hände. Vi på de stora museerna kan inte berätta den. Experterna finns inte hos oss, de finns ute i landet, säger Torsten Nilsson, arbetslivsintendent på Arbetets museum i Norrköping och expert på arbetslivsmuseer.

"Säg mig ett intresse och jag har ett museum åt dig" säger han skämtsamt om bredden hos dem. Enligt Torsten har nykterhetsrörelsen spelat en viktig roll i uppbyggandet av museerna eftersom rörelsen varit stark i brukssamhällena.

– Vilket elände alkoholen kunde ställa till med berättas det om på många av dessa museer, säger Torsten Nilsson.

Bland annat finns det tre intakt bevarade gårdsbrännerier där det berättas folklivshistorier om alkoholen.

Det finns också ett fåtal museer med direkt koppling

till nykterhetsrörelsen. I byn Spånshult i de småländska skogarna kan man besöka nykterhetsaposteln Peter Wieselgrens barndomshem. Han startade vad som ibland kallas Sveriges första nykterhetsförening år 1819.

Ett drygt årtionde senare startade Peter Wieselgren ytterligare en nykterhetsförening. Nu i Västerstads församling i Skåne där han fått arbete som präst. På ett par år hade föreningen fått 1 600 medlemmar och 200 bönder i området hade slutat bränna hemma.

CARL-MAGNUS HÖGLUND

TIPS PÅ MUSEER

Wieselgrensgården. Nykterhetsaposteln Peter Wieselgrens barndomshem. Museet visar delar av den svenska nykterhetsrörelsens begynnelse. Finns i byn Spånshult mellan Vislanda och Ljungby i Småland.

Folketorps bränneri. Ett av få gårdsbrännerier med intakt inredning. Bränneriet var i drift mellan 1908–1971. Utmed väg 19 mellan Kristianstad och Simrishamn.

Ebbamåla bruk. Mekanisk verkstad och gjuteri som var i drift mellan 1850–1950 och som är bevarad intakt. De gamla arbetarbostäderna är ombyggda till vandrarhem. www.ebbamala-bruk.se

CTH-Fabriksmuseum. Hatt- och mössfabrik som var i drift 1885–2004. Är idag ett levande industriminne och Sveriges största hatt- och mössmuseum. Finns i Borlänge. www.cth-hatt-fabriken.se

Jädraås-Tallås järnväg. Sex kilometer museijärnväg som utgår från Jädraås, norr om Gävle, där den gamla järnvägs- och bruksmiljön finns bevarad. Visar tågets stora roll för frakt och persontransport. www.jtj.org

BOK

När barndomen står i vägen

■ **Till mamma på Mors dag**
Doris Dahlin
Ordfront förlag

ROMAN Två kvinnor i äldre medelåldern. Som i hela sitt liv hungrat ihjäl sig efter bekräftelse från sina mödrar, som längtat efter kärlek, att få bli älskade bara som de är. Men som alltid fått kalla handen: De har levt hela sitt liv, bakbundna av sina ouppklarade relationer till sina respektive mammor. Psykologen Elisabeth så hårt att hon sagt nej till att få egna barn, ekonomichefen Reseda så mycket att hon stött sina egna barn ifrån sig, hon vågar tvärtom inte gå för nära.

Även om psykologen Elisabeth vet ända in sin professionella själ att man alltid bär med sig sin egen barndom, så orkar hon inte möta sin egen. Det hit-

tar hon inte styrkan till. Men så en dag hakar hennes och Resedas liv i varandra, igen. Och barndomen blir nu så påträngande att det inte längre går att ducka för den.

Reseda står med händerna i sin döda mammas nerpackade saker, i färd med att rensa hennes dödsbo. Och då, efter ett helt vuxenliv, bestämmer hon sig för att ta kontakt med barndomsvännen Elisabeth. Men Elisabeth blir livrädd och stänger dörren så fort det bara går. Men att fly barndomens oläkta sår, det går bara inte. Det visar författaren Doris Dahlin med okuvlig tydlighet i sin roman

Till mamma på Mors dag.

Det är en finstämd och psykologiskt orienterad sorgesång om oläkta sår, om en barndom som står i vägen för ett liv på egna villkor. En roman med hög igenkänningsfaktor, för handen på hjärtat: hur fria är vi från vår barndom?

FOTO: ULLA MONTAN

Det kan vara värt att läsa denna roman. För detta är också en berättelse om hopp, om att man, oavsett hur gammal man är, kan våga möta sitt förflutna, med en liten stödjande hand från andra, och kunna gå vidare. Som en lite friare människa. Redo att prova? Läs och lär.

HANNA NOLIN

BOK

Deckarthriller om hämnd i överklassen

■ **Kommer aldrig mer igen**
Hans Koppel
Telegram Bokförlag

THRILLER Mike bor tillsammans med hustrun Ylva och deras dotter i en fin villa utanför Helsingborg. En otrohetsaffär har blandat smolk i den äkten-skapliga bägaren – det är Ylva som hoppat över skaklarna – men på det stora hela är det här en lycklig familj. Tills den dag då Ylva försvinner spårlöst. Ett desperat sökande börjar när Mike slutligen inser att Ylva inte varit otrogen igen, utan faktiskt försvunnit på riktigt. Mike är otröstlig och polisen står handfallen tills de börjar fundera på om det inte kan vara så att Mike ligger bakom

försvinnandet. Men sanningen är att Ylva lever. Och hon finns på betydligt närmare håll än någon kan ana. En mörk historia nystas sakta upp. Det visar sig att Ylva var en av fyra klasskamrater som systematiskt

mobbade en skolkamrat till döds. Under alla år har hennes föräldrar ruvat på hämnd. "Kommer aldrig igen" är en riktig nagelbitare och bladvändare. Olidligt spännande, trots att man som läsare vet exakt vad som hänt Ylva. Därtill välskriven och med en träffsäker beskrivning av överklassen. Hans Koppel heter egentligen Petter Lidbeck och är mest känd som barnboks-författare. Med den här thrillern sällar han sig välformulerat och elegant till de allra vassaste deckarförfattarna.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

MISSA INTE!

1 TEATER Riksteaterns föreställning "Blåvingar" om tre scouttjejer som på äldre dagar vill återuppleva de härliga minnena från 50-talets hajker. De bestämmer sig för en gemensam helg i skogen. Men ingenting blir som de tänkt sig. I stället för en avkopplande hajk blir vistelsen snarast en mar-dröm. "Blåvingar" handlar om vänskapens villkor och har premiär i Eskilstuna i september.

FOTO: FOLKRÖRELSEARKIVET FÖR UPPSALA LÄN

2 UTSTÄLLNING Folk-rörelsearkivet i Uppsala visar upp 130 standar och fanor från nykterhetsrörelsens vagga på stadsbiblioteket fram till den 18 juni. Fanorna är ofta påfallande vackra med starka färger och konstfullt symbolspråk. Fanor har gamla anor. Redan i det gamla Egypten användes fanor för att markera tillhörighet och gemenskap.

3 FILM "Tree of life" med bland andra Brad Pitt. Jack växer upp som en av tre bröder i en familj i mellanvästern. Modern är en känslig själ som visar mycket empati medan fadern vill att sönerna ska lära sig att stå på egna ben. Det blir förstås konflikter och Jack står emellan sina föräldrar och deras skilda åsikter. En mycket stark och välspelad historia. Premiär i slutet av maj.

Narkokoll. Del 8. Khat

I Accents serie Narkokoll får du snabb information om de vanligaste narkotiska preparaten.

Khat – uppiggande drog som är ovanlig i Sverige

Khat kommer från växten *Catha Edulis* och innehåller ämnena katinon och katin som ger ett rus. Khat är centralstimulerande och har en uppiggande effekt, som exempelvis amfetamin, men ruset är svagare. Det vanligaste är att man tuggar bladen men det går även att göra te av växten.

Khat säljs i buntar, ofta inlindade i bananblad. En bunt kallas för en marduuf och väger cirka 200 gram. En normaldos för en person är ett knippe på cirka 25 gram. Vana missbrukare kan tugga tre till fyra knippen vid ett tillfälle.

Khat växer främst i Afrika och på Arabiska halvön och har tuggats av folk där sedan länge.

I Sverige är drogen sällsynt och används nästan uteslutande av män som flyttat hit från de länder där den odlas. Inom den gruppen cirkulerar uppgifter om att runt hälften av männen tuggar khat. Kvinnor använder sällan drogen. Vanligast är khat i Mellansverige, ett fåtal beslag har även gjorts i Sydsverige.

Gatupriset på khat i Sverige har sjunkit med cirka 30 procent sedan år 2000. Eftersom khat är ovanligt är det svårt att avgöra hur tillgängligheten förändras. Beslagsstatistiken pekar dock på en svag ökning under de senaste tio åren.

JOANNA WÅGSTRÖM

Produktion och smuggling

Khat växer och odlas främst på Afrikas horn, andra platser i Afrika och Arabiska halvön. Växten skördas på morgonen och lindas in i bananblad för vidare transport med flyg till bland annat Europa. Drogen skickas ofta som en grönsak till Holland och Storbritannien, som inte narkotikaklassat khat, därifrån smugglas den vidare till andra länder i Europa.

Katplantor. Bladen tuggas för en uppiggande effekt.

Effekter och biverkningar

- ▶ Ett mildt rus
- ▶ Upprymdhet
- ▶ Eufori
- ▶ Sömnlöshet
- ▶ Ökat blodtryck
- ▶ Hjärtklappning
- ▶ Koncentrationssvårigheter
- ▶ Nedsatt sexuell förmåga för män
- ▶ Regelbunden användning av stora doser kan ge psykotiska effekter
- ▶ Minskad aptit
- ▶ Trötthet
- ▶ Irritation
- ▶ Förstoppning
- ▶ Huvudvärk

KÄLLA: CENTRALFÖRBUNDET FÖR ALKOHOL- OCH NARKOTIKAPPLYSNING, CAN

Pris och beslag för khat

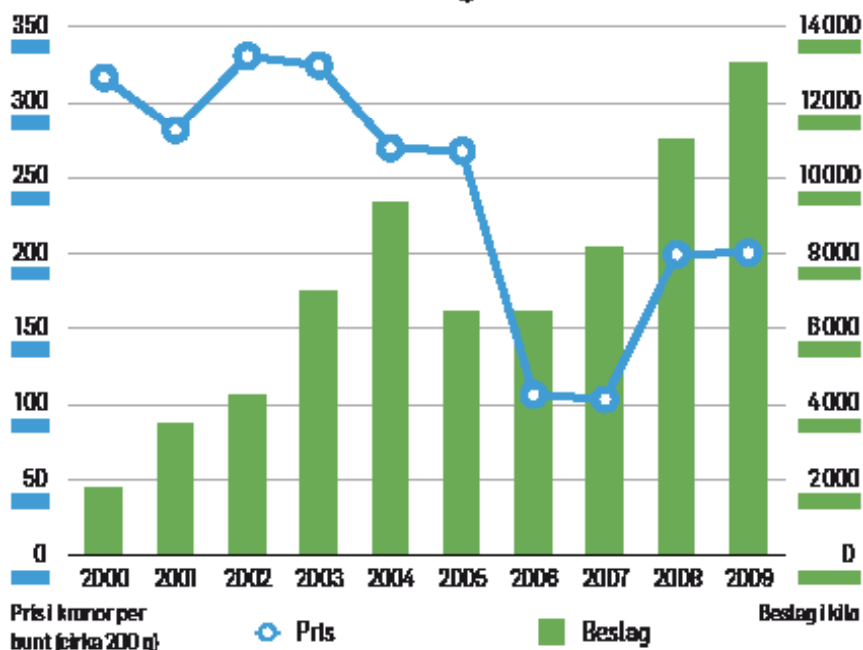

FOTO: PIERRE ANDERSSON

Förbundsordföranden. Anna Carlstedt

Svenska tv-kanaler går runt svensk lag genom att sända från Storbritannien. Efter IOGT-NTO:s anmälan ligger ärendet nu hos Konsumentombudsmannen.

Vi gillar inte alkoholreklam

Det är ingen hemlighet att vi inte gillar alkoholreklam, men när det gäller alkoholreklam i tv tycker vi inte bara att det är dåligt utan rent olagligt. Alkoholreklam i tv är förbjudet enligt lagen. Men eftersom flera tv-kanaler sänder från Storbritannien så har man kunnat gå runt svensk lagstiftning. Fram till nu. I mars skickade vi in en anmälan till Konsumentombudsmannen och Granskningsnämnden för radio och tv. Vi anmälde både tv-kanaler, alkoholproducenter och de byråer som gjort reklamen. Vi vill en gång för alla få reda på om det är okej att så uppenbart strunta i vår lagstiftning.

Vi hade nyligen ett möte med Konsumentombudsmannen och vi väntar just nu på besked om hur de kommer gå vidare med vårt ärende. Det var ett spännande möte och det står klart att de är väldigt intresserade av frågan och vi både hoppas och tror att de kommer driva ärendet vidare. När vi dessutom genomförde en Sifo-undersökning som visar att 8 av 10 svenskar tycker att förbudet mot alkoholreklam i tv är bra så ser framtiden ljus ut. Vi vet att alkoholreklam både sänker debutåldern och gör att unga dricker mer, så den här frågan är utan tvekan viktig att driva.

Just nu är det skolavslutningar runt om i Sverige och avslutningsfesterna är sällan alkoholfria. Det är en av tiderna på året då langningen är som tydligast och därför behöver vi vara lika tydliga i att förklara varför langningen inte är okej. Vi driver vår kampanj "Tänk om" i samarbete med bland andra Systembolaget och Folkhälsoinstitutet. Den är ett bra verktyg för oss lokalt för att nå allmänheten med flygblad och aktioner. Men det är minst lika viktigt att vi tar upp frågan när vi pratar med vänner och bekanta. De samtal hjälper till att skapa den attityd förändring vi behöver.

Sommaren knacker på dörren och förhoppningsvis slipper vi fler snöchocker. Njut av sommarvärmen och jag kan tipsa om att Accent blir, om möjligt, ännu bättre när man läser den i en solstol. Glad sommar! ■

Anna Carlstedt

Fråga FS!

MEJLA TILL
accent@iogt.se

Förbundsstyrelsen svarar på läsarnas frågor.

Fråga: Blir det några pins?

Kommer förbundet ta fram nya pins/medlemsmärken med nya loggan? Vi är flera medlemmar i vår förening som vill ha.

Sofia Modigh
IOGT-NTO Sollentuna

Svar: Nya prylar är på gång

Pins med nya loggan är beställda och kommer att kunna beställas från webbshopen på iogt.se om några veckor. Samma gäller övrigt kontorsmaterial och profilprodukter. Hedersutmärkelserna kommer att förnyas under hösten och få det nya utseendet.

För förbundsstyrelsen
Johanna Hemming Berkquist
Kommunikationschef IOGT-NTO

Värvat

ÅRETS VÄRVNING till
och med 2011-05-23

Nya medlemmar under 2011

+971

Personer som värvat under 2011

252

Nya medlemmar via iogt.se

187

Medlemmar totalt

30 463

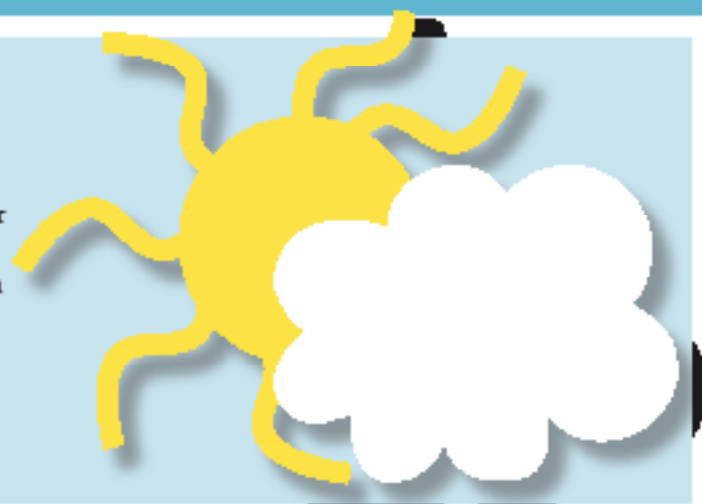
IOGT-NTO INFORMERAR

www.iogt.se • www.sobernet.se • 08-672 60 05 • info@iogt.se

VÄRVARSSOMMAR

I sommar satsar IOGT-NTO på att värva medlemmar i anslutning till fem olika evenemang runt om i Sverige. Vecka 27 Power Meet i Västerås, vecka 29 Dansbandsveckan i Malmö, vecka 30 O-ringen i Söderhamn, vecka 32 Noliämässan i Umeå och vecka 34 Malmöfestivalen.

Tycker du att det skulle vara kul att delta och värva på något av evenemangen, anmäl dig till Robert (0733-72 62 19, robert.lindh@iogt.se) eller Winnie (070-190 84 61, winnie.blom-jensen@iogt.se). Det finns fortfarande några platser kvar.

Du behövs!

Nu öppnar vi IOGT-NTOs portal för ideella uppdrag i samarbete med Volontärbyrå. På portalen, som du finner via www.iogt.se, listar du lokala, nationella eller internationella uppdrag i IOGT-NTO. Det kan vara allt från hjälp i kampanjsöversiktssamtal till omställning av verksamhetslokaler eller bullerbek till besöksfön. Om erbjödning vill lägga ut egna uppdrag, ta kontakt med ett distrikt för mer information.

Agera i reklamfrågan!

Vill du slippa alkoholkreppor? Gifter du inte vingeprövning i tv och radio? Läs mer om hur du kan agera på www.iogt.se/forpackad och gå in på Facebook och "gilla" tv utan alkoholkreppor.

Möjlighet att söka projektmedel – Stiftelsen Ansvar för Framtiden

Stiftelsen Ansvar för Framtiden har öppnat upp för nya projektansökningar. Observera att sista dag för ansökan är den 31 augusti. Ta del av villkor och ansökningsblanketter på www.ansvarforframtiden.se.

Nytt studiematerial –

Narkokoll

Narkokoll är ett material för dig som vill öka dina kunskaper inom narkotikområdet. Materialet bygger på sex olika artiklar och till varje kapitel finns det diskussionsfrågor som klipper sig till studiecirklar. Det nya studiematerialet Narkokoll är finansierat tillsammans med RNS och studieförbundet NEV.

Vi har tryckt upp en mindre upplaga av materialet finns även som PDF om intresse finns att skriva ut det på egen hand. Vill man ha en studiecirkel tar man kontakt med styrelsen NEV-ordförande. Vill du veta mer om Narkokoll ta kontakt med Helena Bergkvist, 08-672 60 28 eller helena.bergkvist@iogt.se.

5 SÄTT ATT ENGAGERA DIG

- Bli en ledare som leder för i tv till alkoholkreppor
- Skriv en skisser på något gill alkoholiskt innehåll
- Bli en studiecirkel som studierelat NEV gemensamt
- Läs om IOGT-NTOs kampen på kampanj kampanj2011.se
- Bli en del av kampen i en Anti-Ström

UTBILDNINGAR 2011

Annahållningar till alla utbildningar görs på hemsidan www.igt.se.

Vill du veta mer om innehållet eller har du andra frågor, se hemsidan, mejla info@igt.se eller ring 08-672 60 05.

I kurskostnaden ingår (om inget annat anges) resa med billigaste färdsätt, mat samt övernattnin i dubbelrum om kursen varar flera dagar.

IRMA – förvaltningskurs

Nu har du som är IRMA-ansvarig möjlighet att fräscha upp kunskaperna och få information om nya funktioner i systemet.

IRMA utvecklas ständigt och vi bygger på nya funktioner och förfärlar de vi redan har. Denna eftermiddag ger dig möjlighet att uppdatera kunskaperna och kanske också få svar på frågor och funderingar.

Platser: 24 augusti på Tullare folkhögskola, Seltjå-Boo.
Kostnad: 300 kr inkl resa.

Anmälan: Via www.igt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast 8 augusti 2011.

Värverklingskurs

Det här vill inte glömt att boka ta datumet för höstens värverklingskurs i Stockholm 20-21/9.

Mer info kommer längre fram och vi kan utlösa en toppenhelg som start för en härlig tid med medlemsutveckling i IGT-NTO.

Platser: 20-21 september, Seltjå-Boo utanför Stockholm.
Kostnad: Kostnadsfritt, tillägg för ev. catering.

Anmälan: Via www.igt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast 19 augusti 2011.

Kursplanering för dig

Det här är utbildningen för dig som vill lära dig metoder för

koncepter i din lokalutveckling eller i ditt distrikt. Syftet är att under en dag få en grund att stå på för att se till att IGT-NTO syns och hörs, och vara med och påverka samhällsdebatten och utvecklingen. Samma utbildning arrangeras på flera platser i landet under året, och man går i första hand den som är närmast där man bor.

Nu är det dags för årets sista kurs till utbildning.
Platser: 17 september i Sollefteå.
Kostnad: 350 kr inkl resa och mat.

Anmälan: Via www.igt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast 2 veckor innan.

Karriärutveckling för

karriärutveckling

TVå personer från varje kommunstyrelseverksamhet i IGT-NTO-Sverige bjöds in för att träffas och diskutera vilket socialt arbete. Under två spännande dagar träffas vi för att höra vad som är på gång och lära oss mer.
Platser: 20 september–2 oktober i Hönne.

Kostnad: 500 kr inkl resa och mat.
Anmälan: Via www.igt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast 9 september.

Kalendarium 2011

Juni

- 1-2 Accent av 5 kommuner ut
- 1-2 NFV:s förbundsstämma
- 1-2 Kongressföretagarna
- 1-2 Kongress i Åre

Juli

- 1-2 Kongressföretagarna
- 1-2 Kongress i Åre

Augusti

- 1-2 Utbildning i IRMA – förvaltningskurs, Seltjå-Boo
- 1-2 Föreläsningsserier i kommunstyrelsen, Seltjå-Boo
- 1-2 Accent av 6 kommuner ut
- 1-2 Regioner

September

- 1-2 Kvällen för kommunstyrelsen, Mölndals kommun
- 1-2 Värverklingskurs, Seltjå-Boo
- 1-2 Nyttårets kvällen, Seltjå-Boo
- 1-2 Distriktsutvecklingskurs, höst
- 1-2 Kursplanering, Sollefteå, för att se Västernorrlands och Jämtlands distrikt med grann-distrikt
- 1-2 Arbetsledarutbildning, Seltjå-Boo
- 1-2 Accent av 7 kommuner ut
- 1-2 Regional distriktsutvecklingskonferens södra Sverige, Västerås

Oktober

- 1-2 Regional distriktsutvecklingskonferens Mellanverige, Seltjå-Boo (Lärcentrum)
- 1-2 Regional distriktsutvecklingskonferens norda Sverige, Umeå
- 1-2 Krets-/Kommunstyrelsekonferens, Seltjå-Boo
- 1-2 Sista dag för ansluten och projektledning för förtäring och kretsar
- 1-2 Kontaktkonferens för kommunstyrelsen, Hönne
- 1-2 NFV:s förbundsstämma

November

- 1-2 Insamling till stöd för Västernorrlands barn
- 1-2 Västernorrlands stämning KALAS-Boo – Inspiration till läsa för alla åldrar i vår lokal
- 1-2 Västernorrlands regionala inspirationsdagar på fyra platser i landet
- 1-2 Mönsterutveckling sociala företag, Stockholm
- 1-2 Lärstugudag sociala företag, Stockholm
- 1-2 Anslutningskonferens Tänk om, iakt Hälsohuset
- 1-2 Accent av 6 kommuner ut
- 1-2 Planering och förberedelse för projekt, Mölndals kommun
- 1-2 Träffad den politiska Riksstämman, Mölndals kommun

December

- 1-2 Lärcentrum till minne av riksdagen 11-12 Verksamhetsforum, Stockholm
- 1-2 Västernorrlands Förtäring och Lärstuga (preliminär)
- 1-2 Västernorrlandsutbildning norda Sverige, Umeå
- 1-2 Västernorrlandsutbildning södra Sverige, Seltjå-Boo
- 1-2 Förtäring, ut – läsa och seminariet om förtäringens arbete
- 1-2 Förtäringens Pampas, se www.igt.se/pampas
- 1-2 Accent av 9 kommuner ut
- 1-2 Interaktionsdagen mot värld mot kretsar
- 1-2 Distriktsutvecklingskonferens, Stockholm
- 1-2 Sista vi byta grejer med varann? Norda Sverige, Umeå
- 1-2 Sista vi byta grejer med varann? Mellanverige, Seltjå-Boo

				BROR- SON GÖRA RENT		KAN FÅS PÅ KNÄ		EN TYP AV ACKORD											
								Accent Nr 5											
				ERFARNA FÖR STÖT GRAFFITI															
						VISAR DE RÄTTA TAGEN													
				GOD FISK															
				45° PÅ ROS															
MISS- LJU- DANDE				KAN AKTEN- SKAP VARA		BOKFÖR- LÄGGARE KAFFE- STAD				BOR I KEMI ÄR VISSA VÄXTER		MODERN TEKNIK		HEM- STÄLLA SOM ETT HUJ		SÅDANA GÅR TILL IRLAND		C.S. LEWIS SAGO- RIKE	
YO-YO MED CELLON				SÅ FLOG DITT NAMN ÖVER JORDEN						MAG- ISTERN				DISNEY- FILM 1942 FON					
KATT KOMMUN I BLE- KINGE				GÖR BRA KAME- ROR		SES MED HEJ				SKA MAN INTE HEJ I FÖRVÄG ORT				LÖV- TRÄDET WACHT- MEISTER					
										GYM- NASTIK- REDSKAP GÄRDVÄR				BYSÄK		ONASSIS PRIVAT TAR KÄL PÅ BAL			
502 I RÖM STJÄRN- BILD MED ALTAIR														BISÄK				EXPEDI- TIONS- APOTEK QUENSEL	
DE SITTER LÅGT																			
ÅKS PÅ SÅDAN																			
Foto: Privat																			

SKICKA IN OCH VINN!

Miljonlotter i potten. Tre lotter vinner förstapristagaren, en lott vardera får de tio som därefter har tur i dragningen. Skicka in lösningen till Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm, senast 1 augusti 2011. Märk kuvertet Kryss 5/2011.

NAMN

ADRESS

POSTADRESS

VINNARE NR 3 2011

Första pris, tre Miljonlotter: Berit Bergqvist, Säter. Sidovinster, varsin Miljonlott: Eva Johansson, Arvidsjaur; Gustav Johansson, Ljusfallshammar; Egon Jonsson, Vissefjärda; Stig Arvidsson, Jönköping; Jan Rehnmark, Piteå; Ann-Charlotte Ekblom, Bjärträ; Siv Emilsson, Södertälje; Britta Björck, Söderhamn; May-Britt Sjöbom, Storå; Verna Hallin, Överhörnäs. Accent gratulerar!

LÖSNING NR 3 2011

										U				B	L	I	Accent-kryss nr 3-2011 Lösning						
										T	O	K		K	L	A	S	S					
										S	E	R	U	M		O		K	P				
										L		R	E	M	M	A	R	E					
										S	Å		I	D	A		N	I	X				
										S	K	R	A	L		A	S	A		K		K	
			S	M	E	T	A		L	O	R	T		A	N	G	A	V					
		Å	K		G	A	L		J	U	K	K	A	S	J	Ä	R	V					
	T	R	O	F	E		L	Ö	P		L	I	L	L		A	L	T					
	S		A	N	N	A		E	R	A		L	I	T	A	N	I	A					
	B	A	N	K	I	R		N	E	R	V	K	R	I	G			L					
	R	Ä	V		Ä	T		E	B	G	A		R	A	G		S	R					
	S		A	R	T	E	N		I	S	H	O	T	E	L	L	E	T					
	T	I	K		O	M		F	O	T	E	N		R	D	I	N	E					
	F	A	S	T	K	N	U	T	E	N		T	A	L		A	G	A					

IOGT-NTO-RÖRELSEN
Internationella Institutet

PG: 90 04 63 - 1
BG: 900-4631

SMS:a "GLOBAL"
till 72970 så
bidrar du med
50 kronor
till IOGT-NTO-rörelsens
internationella arbete

45 kronor går till vårt arbete, 5 kronor är operatörernas avgifter.
Gå in på www.global.iogt.se eller ring 031- 88 75 40 för mer info.

Posttidning B

Accent, Box 12825
112 97 Stockholm

Nöjd kund sedan 40 år!

"Som medlem och aktiv i IOGT-NTD är det naturligt för mig att vara kund hos SalusAnsvar. Att jag sedan länge har valt just SalusAnsvar är för att de, förutom att ge lägre pris, har varit ett stöd till IOGT-NTD:s arbete för ett nyktrare samhälle. Ett konkret exempel på det är att för varje ny försäkring som en medlem tecknar går 5 % av premien direkt till IOGT-NTD:s projekt Stor & Liten. Det gör många till vinnare!"

Kjell-Ove Oscarsson, vice ordförande i IOGT-NTD

Gå in på www.salusansvar.se/iogtnto
eller ring 0200-87 60 50. Välkommen!

SalusAnsvar försäkrar sedan 1973 år till 2000 medlemmar till ett
medlemspris med nykterhetsöverskott. Vi försäkrar inte bil eller annat
det så kallade polypolisat prisat. Som aktiv i och medlem i IOGT-NTD

IOGT-NTD

Lösar du oss

SALUSANSVAR